

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . K 28.—
 za pol leta " " " 13.—
 za četrt leta " " " 6.50
 za en mesec " " " 2.20
 za Nemčijo celoletno " 29.—
 za ostalo inozemstvo " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . K 24.—
 za pol leta " " " 12.—
 za četrt leta " " " 6.—
 za en mesec " " " 2.—
 V upravljanje mesečno K 1.70

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v
 za dvakrat " 13 "
 za trikrat " 10 "
 za večkrat primeren popust.
Poslano in rekl. notice:
 enostolpna petlitvrsta (72 mm)
 30 vinarjev.
Izhaja:
 vsak dan, izvenom nedelje in
 praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
 Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
 bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

V tem znamenju boš zmagal.

Danes, 28. oktobra 1912, je preteklo 1600 let, odkar je cesar Konstantin, ki se je postavil na stran krščanstva, premagal svojega tekmeca Maksencija, ki je imel za seboj pogane. S tem dnem je nehalo tristoletno preganjanje kristjanov, je Cerkev dobila svobodo in se začela razširjevati in uveljavljati tudi nazunaj. Konstantin, ki je sam bil še pogani, je dal po tej zmagi na Kapitolu, kjer so doslej vladali poganski bogovi, napraviti križ z napisom: »V tem blagoslovnem znamenju, ki je znak prave moči, sem vaše mesto oprostil jarma nasilnega vladanja.« Križ je zasvetil celemu kulturnemu človeštvu.

Pred par meseci, ko smo ta jubilej naznanjali, seveda nismo mislili, v kako pomembnem času se bo obhajal. Balkanski krščanski narodi so se vzdignili zoper stoletno turško tiranstvo, zoper tisti izlam, ki je čudna zmes enoboštva s poganstvom, ki je kruto tlačil ne samo krščanska ljudstva v Aziji in na Balkanu, marveč kakor bič sibal tudi druge krščanske države. Turško gospodstvo pomeni samo krivico, barbarstvo, golo silo, nekulturo. Danes je prišel čas osvoboditve v znamenju križa. Tisti grški kralj, ki vlada danes nad zibelko starodobne kulture in najodličnejšim delom Konstantinovega vzhodnorimakega cesarstva, ki gospoduje narodu, iz kojega srede se jemlje pravoslavni carigrški patriarh, kateri je bil do danes podložnik sultanov, je te dni svojim balkanskim zaveznikom pisal pismo, ki je je zaključil s pomembnimi besedami: V tem znamenju boš zmagal! Grški kralj je danes obnovil poslanstvo Konstantinovo in skupaj s svojimi zavezniki vodi zmagoslavni boj proti izlamskemu barbarstvu.

V tem znamenju boš zmagal! to je deviza, pod kateri se danes bore Bolgari, Grki, Srbi in Črnogorci; črnogorski kralj se je prekrizal, ko se je izprožil prvi top v sedanji vojski, car Ferdinand je napravil znamenje svetega križa, ko so mu javili izid bitke pri Lozen-Gradu, kralj Peter se je prekrizal, odhajajoč na bojno polje. Vsi se zavedajo, kakšno veliko zgodovinsko vlogo danes igrajo. Boja, ki so ga balkanski kralji začeli, ni rodila pohlepnost, marveč idealizem, temelječ na načelih krščanske pravičnosti in kulture, to je boj, začel proti volji evropskega nekrščanskega kapitalizma, breznačelnega liberalizma, ki mu je bil Turek ravno toliko vreden kot kristjan,

ki je gledal le na dobiček vefinance, ki se je težnjam balkanskih krščanskih narodov po osvoboditvi bratov, zdihujočih pod osmanskim jarmom, doslej le rogal, ki je Turka podpiral iz sebičnih interesov.

Danes, ko se to gospodstvo bliža svojemu koncu, ko morda ni daleč čas, da se na Hagiji Sofiji, tej najlepši tvorbi Konstantinove dobe, zasveti zopet križ, ko bo zmagala krščanstva na Balkanu odmevala po celi Evropi, po vseh državah, ki so pozabile na svoje najvišje kulturno poslanstvo in so jih mali krščanski narodi osramotili, danes je najlepši jubilej Konstantinove zmage nad Maksencijem, jubilej, kakor bi se lepše ne mogel obhajati. »V tem znamenju boš zmagal!«

Avstrijska diplomacija v kleščah.

Naš dunajski odlični sodruđnik je na podlagi informacij od strani visokih finančnih krogov napisal za naš list sledeče misli:

Skupna vojska balkanskih držav proti Turčiji dela avstrijskim diplomatom veliko skrbi. Že samo dejstvo, da so se »drznile« te države Turkom vojsko napovedati, je naše velepolitike tako poparilo, da si niso oddahnili ne do danes. Zdaj tuhtajo, kaj bo, ako res zmagajo balkanske zaveznice. In stari grehi jim vstajajo pred očmi o preveliki ljubezni do ohole Turčije, ki ji nikdar ni bilo mar za dobro besedo prijatelja. Stari grehi avstrijske diplomacije se hudo maščujejo in se bodo še huje že v najbližji bodočnosti.

Avstrijski diplomati so si svesti, da so odbili krščanske balkanske države od Avstrije, ne da bi s pomočjo Turčije avstrijska pozicija na Balkanu kaj pridobila. Da si krščanske balkanske države ne bodo dale odvzeti s krvjo pridobljenih postojank v Makedoniji, je gotova reč, tako za avstrijske, kakor za inozemske diplomate. In da je Avstrija obnem izgubila balkanski trg, je merodajnim krogom na Dunaju dobro znano; obnem pa vedo ti krogi, da nima Avstrija pričakovati od balkanskih držav nikakih udobnosti v trgovinskem oziru.

Najbolj peče pa taiste kroge zavest, da ne morejo niti misliti na vojsko, da bi si s silo pridobili svoj stari vpliv na Balkanu, kolikor so ga imeli, kajti vsak dan mobilizacije stane Avstrijo šest milijonov kron — denarja pa ni; tudi drugih potrebščin ni zadosti, in konec vsega premišljevanja je bil, da opusté vsako misel na vojsko.

V tej misli je avstro-ogrške vladne kroge potrdila tudi vest in jih menda prav hudo razočarala, da v Berolinu veje jako hladna sapa. Nemci so baje uvideli, kako pogubna je avstrijska zunanja politika in so dali Dunaju vedeti, da ne mignejo ni mezinca, ako bi hotela Avstrija res misliti na vojsko, bodisi na Balkanu, bodisi proti Rusiji.

Vedno bolj se vsiljuje dunajskim diplomatom prepričanje, da bo Turčija danes ali jutri morala likvidirati in da pri tem Avstrija ne bo nič odnesla.

Že kolportirajo izrek nekega višjega generala, da so napačili za Avstrijo tako resni dnevi, kakor jih ni bilo od turškega obleganja Dunaja leta 1683.: **Obstanek Avstrije ali nje propad!**

Pri vsem tem pa je Avstrija še potegnila v isto neznosno situacijo rumunsko kraljestvo, ki bo kot zaveznica Avstrije trpela še bolj kot Avstrija sama.

Naši diplomati so voz staroslavne Avstrije jako zavozili in zdaj ne vedo ne kam, ne kod ven iz zagate. Kdaj bo prišel v Avstrijo mož na krmilo, ki bo znal, kaj je v prid državi in nje vladarju? F.

× × ×

Na Dunaju so se korenito premislili?

»Reichspost« javlja 26. oktobra naravnost senzacionalen članek, ki temelji brez dvoma na informacijah iz jako vplivnega mesta. »Reichspost«, ki je dozdej vedno pledirala za »Veliko Avstrijo« in sanjala o poti do Soluna, izvaja v tem članku bistveno sledeče:

»Status quo« na Balkanu je šel rakom žvižgat. Sicer se je Avstrija dozdej teža načela držala, a to le, da ohrani mir v Evropi, toda to načelo ne more biti dogma avstrijske diplomacije, ko je zgodovina zdaj drugače odločila. Ko so velevlasti, predvsem Avstrija in Rusija, pred izbruhom vojne posredovale, naj se status quo ohrani, niso mislile, da je Turčija že tako propala, da se ne more več niti braniti. Avstrija pa nima ne moči, ne poklica razpavati Turčije preprečiti. Grof Berchtold je v delegacijah poudaril, da hoče življenjske interese Avstrije na Balkanu varovati, toda vprašati je treba, kaj so ti interesi? Naš interes ne more biti ta, da se postavimo v nasprotje z zmagujočimi balkanskimi državami. Med interesi monarhije in balkanskih držav je treba najti soglasje. Da, celo ekspanzivne tendence Srbije in Črne gore so v gotovih mejah upravičene in izpolnljive. Kar moramo zahtevati, je, da nam na Balkanu ne odrežejo naše gospodarske bodočnosti. Za Avstrijo je

danes nastopil tak resen trenutek, kako je bil takrat, ko so morali Habsburžan odložiti čast nemških cesarjev. Odločimo se hitro!

× × ×

Tega od »Reichsposte« nismo dozda bili vajeni. Ta članek dokazuje, da se merodajni krogi v naši državi prišli do spoznanja. Dokazuje pa tudi, da je avstrijska diplomacija od berolinskega kongresa dalje tirala za monarhijo pogubno politiko. Za časa zadnje rusko-turške vojske je imela Avstrija Solun na ponudbo, toda avstrijska diplomacija je to ponudbo samo odbila, ker se je takrat tisti Mažar, ki je našo zunanjo politiko vodil, bal, da se ni bi s tem uničila mažarska hegemonija v naši državi. Danes smo vsled te politike od Balkana popolnoma izločeni; nobena država nas ne bo vprašala, ali nam je bodoči razvoj na Balkanu prav ali ne, nobena ne bo šla za nas v boj, niti zvesti zaveznica Nemčija, ki ni tako kratkovidna, da bi se zamerila balkanskim državam, ki so polne mlade moči, Rusija je tako na strani balkanskih držav, Italija tudi, ker ji bo bodoča konstelacija na Balkanu le v korist, saj se bo z njo utrdila italijanska pomorska pozicija na Adriji. Angleži so predobrli diplomati, da bi v sedanjih okolnostih Turčijo še držali. Mi smo danes osamljeni kakor še nikoli nismo bili. Res, slava vsem tistim mažarskim poljskim in nemškimi grofom, ki so naše zunanjo politiko tako vodili, da danes ni ne pomenimo, — trikrat slava! . . .

× × ×

O naši diplomatski situaciji z oziranjem na balkanske dogodke priobčimo jutri na podlagi neke jako zanimive reminiscence z berolinskega kongresa članek.

Pismo s srbsko-turškega bojišča.

(Izvirno poročilo »Slovencu«.)

Niš, 22. oktobra 1912.

Vsi vojni dopisniki, ki so odšli na bojišče, so se ustavili tukaj, med njimi tudi jaz. Tu se vojna mrzlica občuti vse bolj nego v Belgradu. V Belgradu se razvija burno in veselo življenje, po ulicah srečujete množice moških; tu pa so moški jako redki, večinoma srečujete ženske, katerikoli može in sinovi so na meji.

Prvi transporti ranjencev so že prišli. Dasi še ni bilo večjih spopadov, se bolnišnice že polne ranjencev, ki sem jih danes zjutraj obiskal.

Velika vojaška bolnišnica se nahaja

LISTEK.

Roža svelá.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

Wulf je bil kar blazen.

»Ukradel Rozamundo preko naših spehiv teles! Ukradel Rozamundo, ne da bi mi samo enkrat udarili, da bi jo rešili! O, da se je moglo kaj takega zgoditi!« In močno izurjen in krepak vitez se je zgrudil in se zjokal kakor otrok. A ne za dolgo, kajti takoj se je oglasil z glasom, ki je donel kakor grom:

»Pokonci, vi pijanci! Pokonci, da izveste, kaj se nam je prigodilo. Ko smo mi spali, so nam ugrabili našo Rozamundo!«

Vzpričo tega močnega glasu se dvigne Godvin in se opoteka proti njemu, držeč zlat križ v svoji roki.

»Kakšne strašne besede so to, brat moj?« vpraša. Tedaj je tudi on uzrl krvavi meč in strmel najprej nanj, zatem pa v zlati križ v svoji roki. »Meč mojega strica, Rozamundina verižica, Rozamundin križ! Kje pa je Rozamunda?«

»Ni je!« je vpil Wulf. »Povejte mu, duhovnik!«

In kaplan mu je povedal vse, kar mu je bilo znanega.

»Tako sva držala svojo prisego,« je nadaljeval Wulf. »Kaj nama preostane, nego da umreva od sramote?«

»Ne,« zavrne ga Godvin sanjavo, »živeti morava, da jo rešimo. Glej, to so njena znamenja — križ zame, okrvavljeni meč zate, okoli njegovega ročaja pa verižica, znak njenega suženjstva. Zdaj morava nositi križ, morava sukati meč in prerezati verigo; če se pa to ne posreči, potem pa umriva.«

»Tebi se blodi,« reče Wulf, »in ni se čuditi. Evo, tu imaš vode. Dal Bog, da bi se ne bili dotaknili ničesar drugega, kot ona, ki je želela, da bi i midva tako storila. Kaj ste dejali o mojem stricu, duhovnik? Mrtev, ali samo umirajoč? Toda, pojdimo sami gledat. Pojdi, brat!«

Skupaj so z bakljo v roki hiteli, ali pravzaprav opotekali se po hodniku.

Wulf je ugledal sledove krvi po tleh in se je divje zasmel.

»Stari mož se je dobro bojeval,« je rekel, »mejem, ko smo mi pijani spali.«

Dospeli so tja in pred njimi je ležal pod belim, mrtvaškemu prtu podobnim plaščem sir Andrej z jekleno čelado na glavi, pod katero je bil videti njegov obraz še bolj bel nego plašč. Ob glasu njihovih stopinj je odprl oči,

»Naposled, naposled,« je zamrmral. »Oj, koliko let sem čakal na vaju? Ne, molčita, kajti ne vem, kako dolgo bodo vztrajale moje moči, pa poslušajta — pokleknila in poslušajta.«

In pokleknila sta drug ob drugi strani in v hitrih, srditih besedah jima je povedal vse o otrovanju vina, o boju, o dolgem pogajanju, ki so ga zavlačevali, da je dobil lopovski romar časa splezati na okno, o njegovem zavrtnem udarcu in o vsem, kar se je zgodilo zatem. Tedaj so ga zapustile moči; oni pa so mu dali pijače in moči so se mu zopet povrnila.

»Zajahajta hitro konje,« je zahropel in se ustavil tupatam, da se odpohi, »in dvignita celo deželo. Še je upanje. Ne, preveč ur je poteklo; nobenega upanja ni več. Njihovi načrti so bili zvito zasnovani; zdaj bodo že na morju. Zato me poslušajta. Pojdita v Palestino. Tam v moji skrinji je dovolj denarja za pot; a pojdita sama, Godvin, snemi mi ta prstan s prsta; z njim pa poiščita Džebala, črnega šejka gorskega naroda v Masijafu na Libanonu. Naročita mu, naj se spomni na obljubo, ki jo je dal angleškemu vitezcu Andreju d'Arcyju. Ako vama more kdo pomagati, bo to storil Džebal, ki je sovražnik hiše Nureddinove in Ajubove. Naročam vama, da ne pustita nobeni

stvari — pravim, prav nobeni stvari — da bi vaju odvrnila in da ga ne bi poiskala.

»Po tem ravnajta, kakor vaju je Bog vodil. Ako jih najdeta žive, pobijta tistega izdajavca Nikolaja in Stugka Lozella, prizanašajta pa — razun v odprtem boju — emirju Hasanu, ki je storil le svojo dolžnost in se izkazal, nekoliko usmiljenega, saj bi lahko nas vse pobil ali žive sežgal. Ta zagonetka je bila pretežka zame; ali zdaj v svoji zadnji uri se mi zdi, da vidim njene rešitev. Mislim, da se Saladinu ni zaman sanjalo. Bodita vrlega srca, kajti mislim, da najdeta v Masijafu prijateljev in da se vse srečno izide in da be naša žalost donesla obilo dobrega sadu.

»Kaj sta še rekla? Tebi je pustila meč svojega očeta, Wulf? Sukaj ga torej hrabro in pribori časti našemu imenu. In tebi je pustila križ, Godvin? Nosi ga vredno, pridobi slave Gospodu svoji duši pa izveličanja. Pomni, kar sta prisegla. Karkoli se zgodi, ne gojita sovraštva drug proti drugemu. Bodita zvesta drug drugemu in njej, svoji gošpeti, tako da ne bom imel vzroka sramovati se vaju, nečaka Godvin in Wulf ko mi poročata nekoč o vsem gori v nebesih.

Umirajoči je za trenutek umolknil,

pol ure od Niša, na državni cesti, pri glasovitih Čele Kuli, ki so jo Turki sezidali iz lobanjskih junakov, ki so leta 1811. padli v krvavi bitki na Čegru nad Nišom. Bolnišnica ima več ogromnih zgradb sredi velikega parka. Vse je moderno urejeno, a sedaj so oddelki prenapolnjeni.

Pristopa v bolnico ni lahko dobiti. Jaz sem se okoristil s slučajem: Ravno je prišla neka visoka dama v spremstvu višjega častnika; ko sem videl, kako ju mnogoštevilne straže puščajo skozi, sem se jima hitro pridružil. Tako mi je uspelo priti v bolnišnico, ne da bi vedel, da je bila ta dama mati onega srbskega častnika, ki je kot prvi padel na meji.

Najprej sem dospel na obvezovališče, kjer imajo maloštevilni zdravniki noč in dan polne roke dela. Ravno so prevozovali težko ranjenega artiljerista. Ves čas med izpiranjem rane in obvezovanjem je bil popolnoma miren in tih, z ničemer ni izdal bolečin. Zdravniki mi zatrjujejo, da se vsi ranjenci tako junško drže, ker vsak smatra za sramotno, če bi zaječal. In res, prehodil sem vso bolnico in videl nad 300 ranjencev, a vzdih nisem čul niti enega.

Nasprotno, vsi ranjenci se čutijo srečne, da so kot prvi prelili svojo kri za »krst častni in sloboda zlatnu« in od vseh slišite živo željo, da se čim prej vrnejo k svojim tovarišem na bojno polje. Da, celo tisti, ki visé med življenjem in smrtjo, hrepene nazaj na bojno plan.

»Sam Bog mi daj in sveta Bogorodica, da še vstanem in še enkrat pridem na bojno polje, da se do sita nabojujem s poganjsko nekriščeno zalego!« tako mi pravi neki ranjenec, ki je ves razmesarjen od turške granate in se niti ganiti ne more.

Ko sem odhajal iz neke sobe, opozori me prijazen strežnik, da leži v kapeli nekoliko mrtvih. Podam se tja. Kapela je razdeljena na štiri oddelke: predsoba z enim oddelkom na levi in z dvema na desni strani, v katerih leže mrtlič do pogreba.

Na levi strani leži v krsti vojak, ob katerem je duhovnik ravnokar opravljal mrtvaški obred. Na desni stoji krsta s truplom stotnika Svetozara Miljkovića, ki je padel 19. oktobra ob zavzetju turške karaule Sv. Ilije. Pokopan bo danes z velikimi slovesnostmi. V tretjem oddelku je ležal, mlad kakor jutranja rosa, artiljerijski nadporočnik v rezervi in četaški vojvoda Milan Popović, slušatelj prava v Parizu. Padel je s svojo četo na Mrdarjih vsled arnavtske prevare.

Dama, katero sem izpočetka omenil, da sem z njo vred vstopil v bolnico, je bila Popovičeva mati, vdova uglednega belgrajskega zdravnika.

Pretresljiv prizor! Mati stopi k mrtvemu sinu, sname pajčolan in mu s suhimi očmi nepremično gleda v obraz. Potem izbruhne njena bol, zgrudi se na mrtvo sinovo truplo in poljublja njegovo ledeno-mrzlo lice. Med tihim ihtenjem mu govori: »Sin, ali si hud, ker ter mati poljublja in plače? Pri slovesu si mi rekel: »Ne joci, mati, junakova mati ne joče!« Vojače moj! Da te le vidim, da te le zlobneži niso razsekali! Nočem jokati, junakšo si padel za domovino, jaz sem mati junaka!«

Nikoli ne pozabim teh trenutkov, saj mi je bil Milan tovariš in prijatelj. Z materjo sem bridko jokal nad mladim življenjem, ki je toliko obetalo. Ko sem se nekoliko pomiril, sem pristopil k dami in ji kot pokojnikov prijatelj izrazil svoje sožalje. Polna boli mi je pokazala osmrtnico, ki si jo je bil pokojnik sam napisal; glasi se: »Artiljerijski poročnik, četaški vodja

nato pa se mu je prikazalo na obrazu veliko veselje in zaklical je z glasnim, jasnim glasom: »Ljubljena žena, slišim te! O Bog, prihajam!«

Tako je umrl sir Andrej d'Arcy. Brata sta klečala poleg njega, žalovala ob njegovi smrti in molila.

»Priči sva bila slavni smrti,« je rekel Godvin. »Služi naj nama v nauk, da umrjeva i midva tako, ko pride ura.«

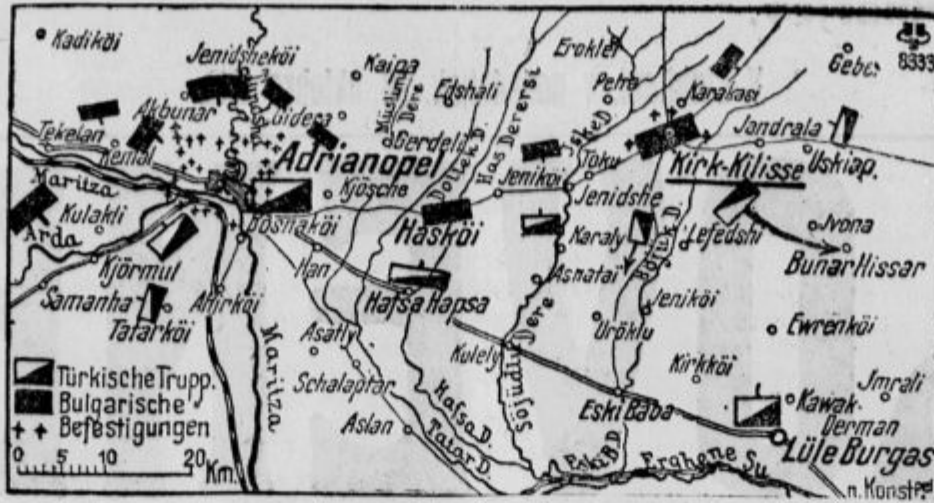
»Da,« odgovori Wulf in skoči na noge; »ali poprej se maščujeva zanjo. O, kaj pa je to? Rozamundino pisanje! Čitaj, Godvin!«

Godvin je vzel pergament in čital: »Sledita mi k Saladinu. V tej nadi živim.«

»Gotovo pojdeva za teboj, Rozamunda,« zavpije na ves glas. »Celo življenje pojdeva za teboj do smrti ali zmage.«

Vrgel je papir po tleh, nato pa sta poklicala kaplana, da ostane pri truplu in odhitela v dvorano. Ob tem času se je že polovica mož prebudila iz omotice, drugi, ki jih je opil Ali v skednju, pa so se opotekali v dvorano — divjih oči, bledega obraza in prijemajoč se za glavo. Bili so bolni in zmedeni in težko jim je bilo pojasniti, kaj se je zgodilo. Wulf je poklical kaplana Matevža in mu očital, da se že prej ni spomnil, da treba takoj sklicati ljudi iz okolice. Rekel mu je, naj gre hitro v cerkveni zvonik in zažge tamkaj ogenj, ki je bil pripravljen.

(Dalje.)

Položaj v Lozengradu (Kirk Killisse).

Milan M. Popović, umrl za domovino 4. (17.) oktobra na Mrdarjih.

Nadporočnik Popović se je s svojim četaškim oddelkom spopadel z Arnavti. Bil se je vroč boj, v katerem so bili Arnavti vrženi nazaj, nakar so dvignili bel robec v znak, da se podado. Popović takoj ustavi ogenj in gre k Arnavtom. Ko pride do vodju, mu kavalirsko ponudi roko in ga objame. Arnavt mu z eno roko vrne objem, z drugo mu pa nož porine v srce. Popović se zgrudi, njegovi četaši pa planejo na grde tolovaje in ne nehajo prej, dokler vseh ne pobijejo in sami ne popadajo v boju.

Po tem dogodku z Arnavti ni več pardona! 500 let že koljejo Srbe, sedaj naj se jim vrne z enako mero.

Kralj in vrhovno poveljstvo so se včeraj iz Niša podali v Vranjo, od koder gre vrhovno poveljstvo dalje v Kumanovo.

Srbski uspehi so dosedaj velikanski; navdušenje vojske nepopisno. Zmaga je v znamenju križa!

Ranjenci v Belgradu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad 24. oktobra.

V Belgrad sta prispela dva vlaka ranjencev, vsega skup 431, ki so večinoma lahko ranjeni. Priredil se jim je izreden sprejem. Na kolodvoru se je zbralo nad 10.000 ljudi, ki so z urnebesnimi klici pozdravili ranjence. Najuglednejše dame so šle od voza do voza, od ranjenca do ranjenca in jim delile okrepčila.

Ranjenci so bili vsled tako pristrčnega sprejema vidno ganjeni. Tolažiti in hrabriti jih ni bilo treba, ker vsak gori v nestrpni želji, da se čim preje vrne na bojno polje. Njih navdušenje, ki rase iz zavesti, da so svojo kri lili za sveto idejo, je nepopisno. Knez Pavel se je osebno pripeljal na kolodvor, šel skozi vse vozove, ljubeznivo pozdravil vsakega ranjenca in vsakemu postregel s kega ranjenca. Ta pozornost člana dinastije je napravila najlepši utis na ranjence, ki so kneza navdušeno pozdravljali. Sploh se ranjenci tako krepko drže, da bi nihče ne mislil, da so to ljudje, ki nosijo težke rane, katerih marsikdo izmed njih ne bo prebolel. Vsi so iz boja prinesli svoje puške in svojo bojno opravo. Ko so jih iz bojišča odpravljali v nazaret, so jim hoteli pobrati orožje, a vsak ranjenec je izjavil, da se živ noče ločiti od svojega orožja. Tistim, ki jim je sovražna krogla puško zdrobila, so morali ostanke zameniti z novo puško, drugače niti v lazaret niso hoteli. Ločiti se od puške pomeni za vojaka toliko, kakor ločiti se od življenja. Zlasti srbski vojak je zaverovan v svojo puško, ki jo ima raje kakor najboljšega prijatelja; prepričan je, da ni boljše puške, kakor je njegova.

Da bi torej ranjencev ne užalili in da jih nagrade za njihovo hrabrost, so sklenili, da jim puške puste, čeprav pušk ne preostaje in ba jih rabili dru-

god. Tako vidite sedaj v bolnici ob vsaki postelji ali preko nje položeno puško z vso bojno opravo, da se vam zdi, da ste v kasarni in ne v bolnici. To pa tembolj, ker ne čujete nikakršnega vzdihla ali celo ječanja, čeprav je med njimi takih, ki se vsled strašnih ran bore s smrtjo. Nemo prenašajo bolečine, ker hoče vsak do zadnjega diha biti junak.

Danes sem obiskal kirurški oddenek bolnišnice; docela je napolnjen z ranjenci. Najprej sem šel v četrti oddenek. Tu leže vojaki 1., 2., 4., 5. in 16. pešpolka, ki so bili ranjeni na Mrdarjih in Rujevu. Navdušeno so mi pripovedovali o poteku bitke in svojem sodelovanju. Enemu je šla krogla skozi spodnji čeljusti in mu je odrgala jezik; govoriti ne more, a z rokama mi kaže, da rana ni prav nič nevarna in da lahko že zopet gre na bojišče, kjer so še trije njegovi bratje. Največ je ranjenih v roke in noge.

Ranjencem je ljubo, če jih obiščete in bolnišnice so neprestano polne meščanov in dam, ki prinašajo ranjencem darove in cvetja. Največje veselje pa jim napravite, če jim naznanite, da naši napredujejo; zlasti seveda jih vesele uspehi njihovih oddelkov.

»Kaj pa kaj 4. polk, gospod,« me vpraša eden, »povejte mi, pri Bogu! In kaj je z našim divizionarjem, polkovnikom Jurišičem? Ali ga še čuva Bog? Pri moji veri, med celo bitko in ob najljutejšem klanju pri naskoku na Bujevo je bil ves čas med nami in nam klical: »Naprej, junaki! Taki so bili tudi vaši očetje! Bil sem z njimi v treh vojnah in držali so se kakor vi! Naprej! Naprej!« In nam se je zdelo, da nam rasejo krila; planili smo tje, kjer so krogle najbolj dežile, ker nismo hoteli biti slabši kakor naši očetje.«

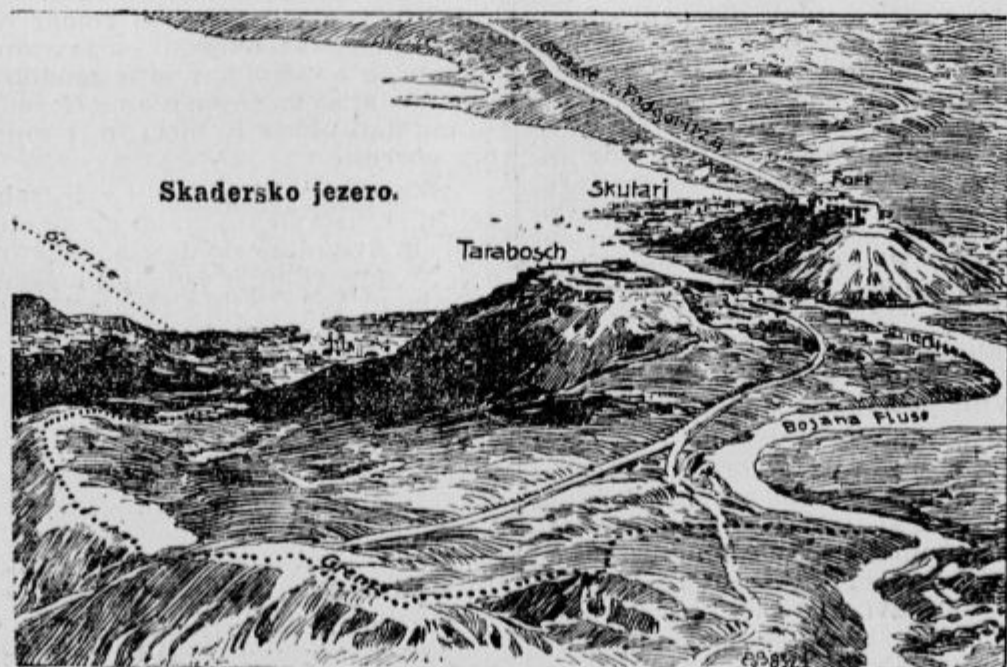
Pohvalil sem ga kakor tudi polkovnika Jurišiča, o čegar hrabrosti se pripovedujejo cele povesti. Nato mu povem, kako je korporal 4. polka Spasoje Bačković na Bujanu otel zastavo 7. turškega zbora.

Ko so to čuli ranjenci, je ves oddenek odmeval navdušenih vzklikov: Živio kaplar Spasoje!

Šel sem dalje. Na eni postelji leži silen možak sivih las, — vidi se, da je že v letih. To je četaš Boža Beljević iz Kuršumlije. 15 let že četuje po Stari Srbiji. Ranjen je na nogi. Na prsi si je obesil šest vojnih kolajen, med katerimi je tudi najvišje odlikovanje za hrabrost: črnogorska Obiličeva kolajna.

Malo naprej leži poročnik Milan Marinković, ki je dokaj težko ranjen na nogi; bil se je na Ljutem Visu, kjer je padel artiljerijski poročnik Dušan Cvetković.

Vsi ranjenci brez izjeme hvalijo oskrbovanje v vojni; v bojni liniji so redno vsak dan dobivali ne le kruh, marveč tudi obilno mesa. Čete se v boju izmenjavajo, tako da v prve vrste vedno znova prihajajo odpočiti oddelki. Še bolj se ranjenci pohvalijo s strežbo v bolnišnici, kjer strežniška dela oprav-

K bojem okolu Skadra (Skutari).

ljajo najuglednejše belgrajske dame, v prvi vrsti soproge ministrov.

Med ranjenci se nahajata tudi dva vjeta turška častnika in dva Arnavta, katerih eden dobro srbsko govori. Pravi mi, da je turška vojska gola, bosa, lačna in vsa zmedena strahu. Hvali kakroglje najbolj deževale, ker nismo hoteli biti slabši kakor naše očetje.«

Pismo s Celinja.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Cetinje, 24. okt.

Skader.

Danes je toliko kakor gotovo, da je usoda Skadra odločena in da bo v bližnjih dneh padel v črnogorske roke. Kakor hitro pade Taraboša, obvladujejo Črnogorci cel Skader; vendar se pa dvomi, da bi ga mogla črnogorska vojska takoj po adcu Taraboša zasedeti. V dolini imajo Turki še tri ali štiri manjše utrde, s katerimi bodo poskušali zavzetje Skadra preprečiti. V oči-gled temu se sedaj po padcu Taraboša pričakuje še ena velika bitka pred samim Skadrom, v kateri bo zmagala, tako se upa, črnogorska vojska, kajti če tudi po številu ne bo močnejša kakor turška, jo bo pa s Taraboša podpirala artiljerija.

Danilova armada.

Vojska, ki ji poveljuje prestolonaslednik Danilo (Šipčanik, Tuži), istotako napreduje proti Skadru, in sicer prodira uspešno ob levi obali Skadrskega jezera. S to armado je tudi kralj Nikola, ki dan za dnem pozorno in z vsem zanimanjem opazuje gibanje in napredek svojih čet. Do danes je ta armada prodrla do Kopoliká in tu se je danes srečala z nekaterimi oddelki turške vojske ter se spustila z njimi v boj. Ko to pišem, še ni nobenih vesti o tej bitki. Ne razume se prav, zakaj so Turki uprizorili to srečanje s Črnogorci. Menda naj bi bila to nekaka demonstracija in napoved odpora pri Skadru. Ali pa so imeli zgolj namen, da nekoliko zadržijo hitro napredovanje črnogorske vojske proti Skadru. Ve se pa čisto za gotovo, da ta del vojske ne pojde preje pred Skader, predno ne pride tudi Martinović s svojo armado; ti dve vojski sedaj popolnoma enotno nastopata.

Turki za Skader.

Vjeti turški vojaki pripovedujejo o silnih izgubah Turkov na Tarabošu, kakor tudi o tem, kako Turki z mrzlično naglico delajo, da bi vse, kolikor se sploh še da, čimbolje uredili in pripravili za obrambo Skadra. Ze nekaj dni se neprestano grade šance in utrde; po vsem soditi, bo boj za Skader obupen.

Skadrsko prebivalstvo

o dosedanjih turških porazih še menda nič ne ve. Vlada ne pusti nobenega takega glasu v mesto in še pred par dnevi je telal (glasnik) ves dan razklival po mestu, da so Turki zavzeli — Podgorico! Zdi se, da se turška vlada boji prebivalstvu objaviti vso resnico in se trudi, da dokler še more, pred mestnimi prebivalci zakrije pravo stanje stvari.

O črnogorskem Skadru

govoriti bi bilo še prezgodaj; vendar je to še vprašanje dni, a morda le ur. Vsekako bo zavzetje Skadra, ki pomeni za Črnogoro novo življenje in vsestranski napredek, ves svet, zlasti pa slovanski, s simpatijami pozdravil.

Pomoč Rdečemu križu.

Oba cetinjska lista, »Glas Črnogorca« in »Cetinjski Vjestnik«, objavljata že v več številkah darove, ki dan za dnem prihajajo Rdečemu križu in ki so izredno obilni. Iz vseh slovanskih dežel v monarhiji prihajajo vsak dan obilni denarni darovi. Največji dar doslej je bil oni Srbskega rdečega križa, ki je daroval 10.000 K.

Danes sta došla semkaj dva oddelka avstrijskega Rdečega križa, obstoječa vsak iz dveh zdravnikov in 50 postelj; jutri pa prideta dva oddelka ruskega in en oddenek angleškega Rdečega križa. Svoj prihod je naznanil tudi italijanski Rdeči križ. Avstrijska oddelka sta takoj danes odšla v Podgorico; sploh merisedaj vse prizadevanje Rdečega križa na ureditev svojih postaj v bližini Skadra in Taraboša. Kajti po vseh okolnostih sodeč bo boj za Skader silno krvav.

DEMONSTRACIJE PROTI DUNAJSKIM ČESKIM ŠOLAM.

Včeraj dopoldne je prišlo na cesti Landstrasse pred zapečateno češko šolo Komenskyjevo do hrupnih demonstracij. Zbralo se je veliko študentov in drugih nemških nacionalcev in kršč. socialcev, ki so proslavljali dunajskega župana, ker je dal češko šolo zapreti in upili »Doli s Čehi«. Med Čehi in Nemci je prišlo do kralavov, pri kate-

kih je bilo več Čehov več ali manj ranjenih.

Zmage krščanskega orožja na Balkanu.

Srbi so zavzeli Skoplje, in sicer brez boja. Kakor poročajo dopisniki evropskih listov, so bili Turki v dvadnevni bitki pri Kumanovu tako poraženi, da niso mogli Skoplja držati, dasi je mesto velike vojaške važnosti, ker se tu križajo najvažnejše ceste in železnice. Turki se umikajo po ozki dolini ob reki Vardar. Zeki paša je postopal sicer strategično pravilno, ker je hotel srbsko prestolonaslednikovo armado poraziti, predno ji pride na pomoč in se združi z njo tista srbsko-bolgarska armada, ki maršira iz Küstendila in se že nahaja blizu Velesa (Köprülü). Približanje od bojov še popolnoma neprizadete küstendilske armade je Zekijevo umikanje mogoče še pospešilo, ker je mogoče, da ta armada prestrizje umikalno smer Zekijeve armadi, ki vodi v Solun. 24. t. m. je srbsko-bolgarska armada osvojila mesto Kočano, kar dokazuje, da se kmalu združi z zmagovito srbsko armado. Iz Sofije se poroča, da je bil boj za Kočano hud. Če poizkusi Zeki paša še enkrat ustaviti prodiranje srbske armade, ki se kmalu združi s srbsko-bolgarsko, bo to storil na črti Veles—Stiplje. Zekijeva armada ni tako močna, kakor so jo prvotno cenili. Veliko vojakov je moral Zeki paša odposlati k glavni turški armadi v Odrinu in je zato mogel pri Kumanovu nastopiti le s 25.000 do 30.000 vojakov. Vsled srbske zmage pri Kumanovu in zavzetja Skoplja, je prvi del operacij srbske armade v Macedoniji zaključen. Srbska armada more zdaj operirati v smeri proti Solunu in proti Seresu. Vojaški strokovnjaki sodijo, da ni izključeno, da se pred Solunom združite srbsko-bolgarska armada z grško. Solun je za Carigradom drugo najvažnejše mesto na Balkanu. Vojaški strokovnjaki že tudi računajo, da slabejša janinska turška armada ne bo mogla ustavljati grške armade, ker grška blokada v Prevezi onemogočuje preživljanje Turkov.

Londonska »Westminster Gazette« presoja operacije bolgarske vzhodne armade tako-le: Ker se vzhodna bolgarska armada ne pomika proti Odrinu, marveč proti Bunar-Hissarju in ker že stoji ena bolgarska brigada v Vizi, je jasno, da nameravajo Bolgari s svojim levim krilom odrezati Abdulah pašo od Carigrada, s svojim desnim krilom in središčem pa napasti Odrin. To je drzna strategija, a vpoštevati se mora tudi pritisk armad vseh držav balkanske zveze. Načrt je drzen in je mogoče, da se izjalovi, a če se posreči, je Turčija izgubljena. »Westminster Gazette« ne pove, da merijo operacije bolgarske armade na — Carigrad. List, ki ima zveze z angleškim zunanjim uradom, se zavzema za geslo: »Balkan balkanskim narodom!«

Turčija je pričela priznavati svoje neuspehe, a naglašja, da dosedanji dogodki še niso odločilni, ker Turčija še vedno mobilizira in dohaja vsak dan 13.000 vojakov v Carigrad. Turčija da zbira 400.000 mož močno armado v črti za Odrinom, ki mora toliko časa Bolgare zadržavati, da bo turška armada dovolj močna s svojo premočjo končno premagati bolgarsko armado. Niti velika turška prijateljica »N. Freie Presse« turškim napovedim nič več ne veruje in izvaja, da sili položaj pri Odrinu turško armado pričeti prodirati in ne čakati na ojačenja iz Azije, ki morejo le počasi dohajati. Nad Turčijo je obupala in zdihuje: Odrin je prepuščen samemu sebi in mora kmalu pasti. Abdulah paša se s svojo veliko armado ogiba odločilne bitke in gre nazaj, vedno nazaj. Turški vojak strada in je tako lačen, da za boj ni več sposoben. Zeki paša se ni ganil, ko so prodirali Srbi in Bolgari po nevarnih gorskih soteskah. Ko se je ustavil končno pri Kumanovu, je bilo že prepozno. Ni gotovo, če more turška armada zabraniti poti v Carigrad. Turkom se godi slabo, zelo slabo in le malo je upanja, da se more njih položaj še izboljšati. »Neue Freie Presse« Turčiji priporoča, naj naprosi velevlasti, da jo rešijo, predno marširajo Bolgari v Carigrad, Grki in Srbi pa v Solun.

× × ×

BITKA PRI KUMANOVU.

Uradno poročajo iz Belgrada o bitki pri Kumanovu: Srbska armada, ki se je udeležila bitke, je štela 35.000 mož. Vojaki, osobito topničarji so zelo težko prodirali, ker je močno deževalo. Srbska pešpolka št. 18 in 7 sta prva pričela streljati. Prilila sta 500 Albancev, da so se udali. A dasi so dali Albanci znamenje predaje, so Albanci streljali na srbske vojaške, ko so se jim do 15 korakov približali. Sledilo je strašno klanje. Padlo je veliko Srbov, a tudi Albance so razjarjeni Srbi pobili do zadnjega moža. Srbski prostovoljci so vrgli turško konjenico. **Bitka pri Kumanovu je trajala dva dni.** Ko so se Turki in

Albanci že umikali, so celo v Kumanovu zahrbtno napadali Srbe, a so morali končno bežati. V bitki pri Kumanovu je padlo veliko belgrajskih častnikov in vojakov, med njimi tudi več štabnih častnikov. V Belgradu sodijo, da je padlo Srbov mrtvih 2000, 900 jih je pa bilo ranjenih, Turki pa da so izgubili 8000 mrtvih; število turških ranjencev ni znano. Kakor pripovedujejo srbski ranjenci, je padlo največ Srbov, ko so navalili griče, kjer je stala turška artiljerija. Te turške postojanke so bile tako ugodne, da je mogla srbska artiljerija šele uspešno pričeti streljati na Turke, ko so jih Srbi z bajoneti osvojili.

Turki beže po izgubljeni bitki.

Po bitki pri Kumanovu so se Turki v največjem neredu umikali. Vojaki posameznih turških polkov se niso več skupaj držali. Srbska kavalerija, ki je takoj, ko so Srbi Kumanovo osvojili, pričela Turke zasledovati, je na Turke tako pritiskala, da je več turških divizij potisnila od turške umikalne črte na Skoplje proti Ovčjemu polju in proti Velesu. Ker se je poročalo, da južna kolona srbsko-bolgarske armade, ki čez Kočano prodira, dospe kmalu v Veles, je armadno vodstvo sklenilo, da pospeši marš proti Skoplju, dasi so bili srbski vojakov utrujeni.

Srbski plen v bitki pri Kumanovu.

Uradno se iz Belgrada poroča: Srbi so v bitki pri Kumanovu zaplenili 55 turških poljskih topov, 6 gorskih topov, šest strojnih pušk, 80 velikih šotorov in veliko drugega vojnega materiala.

Žrtve bitke pri Kumanovu.

Zasebno se iz Belgrada poroča, da so bili ubiti podpolkovnik Aleksander Glisić, poveljnik 7. polka, majorji Dušan Glisić, Milan Marinković in Mihael Žičić, monipolski načelnik Milan Srečković in veliko drugih častnikov. Ranjeni so poveljnik 16. polka Arangjelović, več majorjev, zet belgrajškega župana Davidović, stotnik Burmazović.

Strašno so srbske vojaške razlučili prizori, ki so jih videli po vaseh, skozi katere so marširali in našli vse požgano, ljudi pa ubite. Tu in tam je še kak nesrečen živ, ki je srbskim vojakom pripovedoval, da je sovražnik, ko se je umikal, vse uničil. Albanci so morili, kakor da so znoreli. **Matere so prisilili, da so morale jesti meso lastnih otrok.** Maščevanje je vodilo Srbe, ko so napadali turške utrdbe in Turke prisilili, da so se morali boriti mož ob možu. Borili so se z rokami in z zobmi.

V teh utrdbah so videli zdravniki strašne prizore. V kupih leže mrtvi eden poleg drugega: Srbi, Turki in Albanci . . .

× × ×

SRBI ZAVZELI SKOPLJE.

Posledica srbske zmage pri Kumanovu je, da so zavzeli Srbi v soboto Skoplje. Armada Zekki paše je, kakor trde Srbi, popolnoma razbita in se v največjem neredu umika. Boja za Skoplje ni bilo. Turška armada ni bila več sposobna, da tako važno vojaško in politično točko, kakršna je Skoplje, brani.

Slovesen sprejem srbske armade v Skoplju.

Navdušeno in veselo so sprejeli Srbi in Bulgari srbsko armado, ko je primarširala v Skoplje. Zvonili so zvonovi. Duhovščina je sprejela srbskega prestolonaslednika s slovesno procesijo. V bulgarskih, srbskih in grških cerkvah se je zbralo krščansko ljudstvo, da se zahvali Gospodu, ki je je rešil turškega jarma. Turški del mesta je prazen in mrtev. Veliko turških rodbin je namreč iz mesta pobegnilo, tiste turške rodbine, ki so še v mestu ostale, so se skrile. Kristjani pripovedujejo, da je zadnje dni v mestu primanjkovalo živil. Stradali so zato osobito reveži. V turški armadi je vladala popolna anarhija. Vojaki niso hoteli več častnikov ubogati. Ko so se Srbi v soboto proti opoldnevu Skoplje približali, so brez boja zasedli vse moderne utrdbe, katere so Turki zapustili. V Vranji se trdi, da se premesti glavni stan srbske armade v Kumano ali pa v Skoplje.

Skoplje.

Mesto Skoplje je važno prometno križišče. V mesto vodijo ceste Skader—Prizren, Bosna—Kosovo, Preševo—Bujanovce in Gilan. Iz Skoplja vodi važna cesta v srednjo Albanijo čez Tatovo v Bitolje (Monastir) in Ohrido, najvažnejša cesta, ki vodi iz Albanije v Macedonijo. Iz Skoplja vodi cesta iz Krive Palanke proti Velesu skozi Kumanovo. Pot iz Kumanove vodi čez ravno, proti zahodu močno napeto teraso. Ta terasa se razteza severno do Kumanova, južno do Stiplja in Velesa. Opisana ravnina je **Ovče polje**, ki se je te dni že tolikokrat imenovalo. Skoplje je glavno mesto vilajeta Kosovo. Šteje 24.000 prebivalcev. Mohamedancev je 13.000, Bulgarov je 9832, Srbov 344, Grkov 216 in Kucorahov 316. V Skoplju je bilo nastanjeno poveljstvo turškega armadnega zbora. Srbi, Bulgari in Turki so imeli v mestu srednje šole. Griči okoli Skoplja so utrjeni. Skoplje tvori ključ za Albanijo in za Macedonijo. Tu se ne križajo le že navedene ceste, ki vodijo čez gorske prelaze, ki se jih

ni mogoče izogniti, marveč tudi važne železnice: glavna proga Solun—Belgrad, Skoplje—Mitrovica, iz Skopelj nameravajo tudi Srbi svojo progo Donava—Jadransko morje graditi. V Skoplju se je rodil cesar Justinijan. Bizantinci so mesto nazivali »nevesta Grške«, pozneje so mesto vladali Bulgari in Srbi, dokler ni padlo po bitki na Kosovem polju trajno v turške roke. Sloveča in tudi arhitektonično znamenita je od srbskega cara Štefana Dušana zgrajena katedrala Sv. Duha, kjer se je Dušan Silni proglasil za cara Srbov, Bulgarov, Grkov in Albancev in se dal kronati.

Turki provzročili sistiranje mednarodnega prava.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Belgrada.)

Balkanska vojna je zadobila divje lice. Mednarodna prava se ne spoštujejo. In tega so krivi Turki sami. Pred petimi dnevi se je vršil na srbsko-turški meji boj med Turki-Arnavti in Srbi, pri katerem so sovražnikove čete izobesile belo zastavo. Poveljnik srbske stotnije se je podal s štirimi možmi v sovražni tabor, da prevzame predajo. Za njim je šla njegova stotnja. Ko se je približal sovražnemu poveljniku, ga je le-ta z bodalom zabodel. Turško-arnavtska posadka je otvorila ogenj in **pobila do zadnjega moža vsa srbska stotnja.** Radi tega je srbsko vojno ministrstvo v sedanji vojni sistiralo mednarodno pravo, katero more obstajati vedno le tedaj, če ga spoštujete obe sovražni stranki. Posledica turške zlobnosti je kmalu prišla. Turki so tako pri Kumanovu, kakor v Novem Pazaru izobesili bele zastave, na katere se pa srbska armada ni hotela in tudi ni mogla ozirati in je nadaljevala streljanje, dokler ni bilo več pomislekov o sovražnikovi premoči. Otdod se pojasnjuje ona velikanska turška izguba pri Novem Pazaru. Sedaj si bodo menda velesile vendarle obrisale pot s čela in izprevidile, da je azijska druhal zrela za izgon iz Evrope.

× × ×

Arnavt zabodel srbskega zdravnika.

V Belgradu so pokopali te dni belgrajškega specialista za bolezni na ušesih dr. Milana Stefanoviča. Bil je dodeljen sanitetni službi. Ko je obvezaval nekega Arnava, mu je Arnavt zasadil bodalo v srce.

Bolgarsko-turška vojska.

Vojni poročevalec »Reichspost« poroča svojemu listu iz bulgarskega glavnega stana:

Bulgarska vzhodna armada operira tako, da bo popolnoma obkolila in uničila turško armado ob reki Marici in tiste turške kolone, ki se umikajo čez Ergene. Bulgari hite, ker hočejo vstvariti nov položaj, predno prično velevlasti posredovati. Z vsemi silami zasledujejo pri Lozengradu poraženo turško armado. Dasi so vojaki vsled napornih maršov in večdnevnih gozdnih bojev utrujeni, jim dovolijo le toliko časa počivati, da dobe strelivo in živež. Vsak bulgarski vojak je prepričan, da mora vse storiti, da se poražena turška armada popolnoma uniči in da gre za to, da se hitro operira in ne smejo Turki nič časa pridobiti da svojo armado ojačijo, da grade utrdbe in se v Carigrad umaknejo. Zdjaj gre zgolj le še za zadnji udarec. Moralna samozavest bolgarske armade se je zadnje dni močno dvignila. Bulgarska vlada smatra, da je armada nepremagljiva. Armada Dimitrijeva prodira proti Ergeju v zelo široki fronti. Desno krilo prodira na obeh straneh črte Jenidže—Baba Eski, zahodna kolona pa proti Havzi. Ta armada se že s svojo večjo silo nahaja na črti Jeniköj—Havza. Srednje kolone, ki prodirajo proti črti Baba Eski—Lüle—Burgas, so bile vsled boja pri Lozengradu zadržane in so prodrle do Koraklija in do gozdov južno od Lozengrada. Kolone bulgarskega levega krila so krenile, da so pri Lozengradu poražene čete popolnoma razbile, v nasilnem maršu čez Bunarhizar, Vizo in Sakaj proti cesti Lüle Burgas—Čorlu in bodo 27. t. m. že stale ob krilu turške glavne armade. Od turške armade, ki je bila pri Lozengradu poražena in se je umikala proti Babi Eski—ju in Lüle Burgasu, se nahajajo še močni deli na severni strani železnice. Pri Čorluu, Cerkesköju in Stranazi se baje stoji močne turške posadke. Bulgarski generalni štab namerava s prodiranjem svojega vzhodnega krila turško armado popolnoma odrezati od Carigrada in jo, ko jo istočasno napade od zahoda, vreči proti morju ter jo prisiliti da kapitulira. Pričakuje se neposredno splošen napad na katastrofalen poraz turške armade. Tudi Odrin pade v najkrajšem času. Največ sreče imajo Bulgari pri Odrinu na jugozahodni in

severnovzhodni fronti. Na severu-vzhodu mora kmalu pasti skupina utrdb Arnavtkoj, ko se to zgodi, bo prodrti severna fronta in razbita turška bojna črta. Že zdaj obstreljujejo težki bulgarski topovi močno odrinsko postojanko Cataldžo za hrptom. Da krije napad na Odrin proti jugozahodu in se prepreči Turkom umikanje ob reki Marici v Dimotiko, je prodirala močna kolona iz doline Arda proti železniški progi in je zasedla Salpistari in Emirler. Odrezano je turški posadki v Odrinu tudi umikanje po carigrajski cesti od bulgarskih kolon, ki so že do Skenderkoja prodrle. Bulgarski obroč okoli Odrina je torej že skovan. Ko se te operacije popolnoma izvedejo, prične operirati bulgarska armada proti Carigradu.

× × ×

PODROBNOSTI O ZAVZETJU LOZENGRADA (KIRK KILISSE).

Zavzetje Kirkilisse (Lozengrada) že na sedmi dan, kar je začela vojska, je eden izmed največjih dogodkov v zgodovini. Sam general von der Goltz, inštruktor turške armade, je zakazal, naj se Lozengrad kar najbolje utrdi z najboljšimi in največjimi topovi. Še ne pred mnogimi dnevi se je izrazil sam von der Goltz, da bi potrebovala nemška armada samo za obleganje Lozengrada tri mesece, ako bi ga hotela vzeti. Lozengrad je imel najmodernejše utrbe, ki sicer niso bile še vse popolnoma dograjene, a vendar sposobne, da bi bile kljubovale dolgo časa tudi ognju velikih oblegovalnih topov.

Tri največje trdnjave, ki so bile sezidane pod vodstvom nemških oficirjev, so bile sezidane tako, kakor zahteva najnovejša vojaška veda. Dozdevala so se sploh nepremagljive. Sodilo se je, da bi jih bilo mogoče porušiti le s podzemeljskimi minami. Trdnjave so bile oborožene s topovi od 150 in 280, v vsem kakih 100 topov. Vrhu tega je bilo okrog teh še dve vrsti manjših utrdb: forti, okopi, kule in zasipi s poljskimi topovi, zraven teh so bile v prvi vrsti ugodne in utrjene pozicije za infanterijo. Sloveči japonski napadi na Port Artur so morali biti malenkostna stvarica, ako se jih primerja s silovitimi človeškimi valovi, ki so se vrgli na utrdbe Lozengrada in jih zavzeli.

Kakor v vojnah v drugih časih, priborili so Bolgari zmago z grozovito silo mase. Ni bil vihar jekla, svinca, ognja, ki je prelomil turško vztrajanje, temveč sunek prs. Bolgari niso imeli niti enega oblegovalnega topa, ki bi ga bili postavili proti turški artiljeriji. Zmaga je pravi čudež. Ta zmaga nam priča o nadčloveškem bojevanju, kakor bi bili Bolgari, vračajoči se v bitko po 400letnem suženstvu, prinesli v to bitko vso gorečnost, vse navdušenje, vso moč, ki je niso mogli porazgubiti v dolgem času suženjstva. Med mnogimi težkočami, katere so prišle pri napadajoči vojski v poštev, je bilo pomanjkanje cest. Pomanjkanje cest pa ni moglo zadrževati armade, ki maršira kakor bolgarska; taka malenkost jim ni nikakva zadrega. One štiri divizije, katerim zapoveduje general Dimitrijevič, eden izmed najdrznejših in najizobraženejših, so sestavljale neizmerno letečo kolono. Odkar je pričela bitka, so živeli Bolgari od vode in suhorja. Napad ni imel pavze, bil je neprestan in silen na vseh krajih. Prva obrambena črta je bila hitro zavzeta. Ogenj iz velikih topov ni mogel bolgarskih mas pregnati iz zasedenih pozicij.

Bajonetni napadi so se vršili ponajveč po noči. Z v klobučevino ovitimi sandali so se približali Bolgari brez vsakega šuma zidovom in so se vrgli na šanse. Kako so sli čez mreže in druge ovire, je prava zagonetka. Vse ovire so morali napolniti z mrlji. Napad na velike moderne forte je bil v zadnjih trenotkih izvršen po starodavnem načinu, kakor so naskakovali zidovja mest v davnih časih. Bili so velikanski in grozni prizori.

Dozdeva se, da so imele ročne bombe velik del v nečloveškem boju. Turška artiljerija je provzročala praznoto v masi, a praznota je hitro izginila in prodiranje se je nadaljevalo. Trdnjave so bile brez reflektorjev in to je v nočnih temah koristilo oblegovalcem.

Veliki bolgarski oddelki kavalerije so bili na jugu, da so preprečili vsako iznenadenje in pomoč, ki bi bila prišla od Ergene. Zasedenje Vasilike ob Črnem morju in Malega Tirnova je varovalo na levem krilu obkoljenje Odrina, sicer ne toliko, da bi ne bila skušala ena turška divizija prinesiti pomoči Lozengradu iz Odrina.

Ta divizija je šla iz Odrina popolnoma, da bi bila ponoči presenetila oblegovalce; a izsledil jo je bolgarski aviatik, ki je plaval tisoč metrov nad trdnjavo. Obveščena bolgarska divizija se je odstranila in se je postavila za Jenidže-Köl. Turška divizija je padla v

nastavljeno past in je bila deloma uničena, deloma razpršena. Pustila je vse baterije, niti časa ni imela, da bi jih bila postavila v akcijo.

Za zavzetje Lozengrada so žrtvovali Bolgari vse. Vedeli so, da ne smejo čakati. Računali so, da bodo potrebovali deset dni, predno vzamejo to pozicijo. Rabili so jih sedem. 24. t. m. zjutraj proti 9. uri je prispela v generalni stan v Stari Zagori brzojavka generala Dimitrijeva, ki je naznanjal napad in rekel, da je vso noč deževalo, a prikazalo se je lepo jesensko solnce. »Upamo na zmago. Bog bodi z nami.« Malo več nego dve uri je navdušila generalni štab njegova brzojavka, ki se je glasila: »Lozengrad je padel v naše roke po zaslugi napadov z bajoneti.«

Ne moremo si niti misliti, kako je mogoče zavzeti celo verigo trdnjav z bajoneti. Tako so tudi Japonci prvič zavzeli Port Artur; a za nasprotnika so imeli strahopetne Kitajce; in ko so hoteli to poskusiti z Rusi, so se hitro prepričali, da bi bilo to neplodno klanje. Tu pa stoje Bolgarom nasproti vojaki, ki jih ves svet slavi kot najboljše na vsem svetu.

V Lozengradu je bilo v garniziji pomnožen kor, ali blizo 40.000 mož. Nerazumljivo je, kako da ni ta masa, stiskana od vseh strani, vržena iz vseh utrd, mislila na izpad, da si ni izhoda izsilila in da ni nič storila, da bi se bila rešila.

Šele malo ur pred končnim naskokom sta zapustila dva regimenta kurdске kavalerije Lozengrad in sta izvršila napad, da bi bila pretrgala bolgarsko obkoljenje in odprla pot infanteriji. A en bolgarski kavalerijski regiment se je spustil v tek in jih naskočil na krilu. Kurdom se je slabo godilo. Ko so bili razpršeni, je zapazila bolgarska kavalerija, da maršira turški regiment infanterije proti Ambuni, iskajoč izhoda, da bi pobegnil. Kavalerija se je vrgla na njega in ga uničila. Turki so v največji zmešnjavi bežali in pričela se je udaja.

Vsi turški vojaki so vrgli puške na tla in držali roke kvišku. Pogum, vrednost in drznost Bolgarov ne zadoščajo za tak uspeh, svoj del mora imeti pri temu tudi nered in neorganizacija sovražnika. Ali kar je največ primanjkovalo Turkom: njih stari vojaški duh, njih fanatizem, njih disciplina. **Mladoturki, ki so omalovaževali versko in absolutno sultanovo moč in integriteto vojske, odsekali so resnični in edini izvirek življenja cesarstva.**

Car Ferdinand je dobil novico o zmagi v Mustafa Paši. Bil je v svojem železničnem vozu, ki mu služi za stanovanje. Ko je čital brzojavko, ki mu jo je predložil general Markov, napolnile so se vladarju oči s solzami. Dvakrat se je prekrizal, zahvaljujoč se vsegamogočnemu. Potem, ne izpregovorivši besede, globoko ganjen poljubil in objel vse navzoče generale.

Vjetnikov je silno veliko; ni jih mogoče transportirati. Zmagala je ideja, da se jih pusti v Lozengradu za močno stražo. A mnogo je ogorčenih bolgarskih vojakov, ko vidijo, da se jih bo pustilo zadaj kot stražo nad Turki.

V tem se pripravljajo velike rezerve. Še malo in pot do Carigrada bo odprta osvojenju kristjanov.

× × ×

»Alah nas kaznuje!« »Grešili smo proti koranu!«

Iz glavnega stana 2. bulgarske armade se »Reichsposti« poroča: Ko so ponoči Bolgari napadli Lozengrad, je pričel divjati strašen vihar. Gromenje se je spojevalo z bučanjem topov. Vjeti Anatolci pripovedujejo, da je vihar ob tem nenavadnem času povzročil v njih vrstah strašen strah. Mohamedanci so vihar smatrali za božjo kazn, in neki hodža je zaklical: »Alah nas kaznuje!« »Grešili smo proti koranu!« Te besede so se kakor blisk med Turki raznesle in so njih vztrajnost zrušile.

O bitki pri Lozengradu (Kirk Kilissu) so došla še sledeča brzojavna poročila:

Turki streljali na Turke.

Carigrad, 28. oktobra. O porazu Turkov se širijo najrazličnejše govorice. Trdi se, da je neka turška kolona streljala na drugo turško kolono in da so Turki ob tem streljanju veliko ljudi izgubili.

Zakaj so se zmedle pri Lozengradu turške čete?

Carigrad, 28. oktobra. Paniko v vzhodni armadi je povzročil neki bataljon, ki je bežal v strašnem neredu pred Bulgari, se s silo polastil nekega železniškega vlaka, s katerim se je odpeljal v Baba Eski.

Lozengraški ranjenci v Carigradu.

Carigrad, 28. oktobra. V soboto so pripeljali v Carigrad 92 v bitki pri Lozengradu ranjenih vojakov. Dozdaj so pripeljali z bojišča pri Lozengradu v Carigrad 14 ranjenih častnikov in 108 vojakov.

Bojni plen Bulgarov pri Lozengradu.

Bulgari so zaplenili mnogo oprave in več tablorov s še ne podrtimi šotori. Tudi 2 aeroplana sta zaplenjena. Na cestah, ki vodijo iz Lozengrada proti jugovzhodu in proti vzhodu, je vse polno prtljage, municije, voz, uniform in oblek, ki so jih pustili Turki.

Turške grozovitosti ob Strumi. — Strašno turško klanje v Furnenu.

Dopisnik »Reichsposte« brzojavlja svojemu listu:

Strašna grozodejstva zaznamujejo pot, po kateri se je turška armada umikala v Köprüllü. Ko so prišli Bulgari v vas Furneno, so našli mrtvih 147 mož, žena in otrok, ki so jih turški uniformirani divjaki na strašen način, ki se ne da popisati, pomorili. Neki starček je moral gledati, ko so mu Turki poklali celo rodbino, nato so starčka zvezali, ga vrgli na mrtvo truplo njegovega sina in ga ustrelili. V neki drugi vasi so prisilili turški vojaki prebivalce, da so se morali vleči na tla, teptali so jih nato z nogami, hodili po njih in jih postrelili. Vse vasi v dolini Strume so Turki požgali. Med gorečimi razvalinami so ležali napol zgoreli kristjani. Vsako uro prihajajo nova poročila o turških grozovitostih, ki so vnebovpijoče!

× × ×

Bulgarski glavni stan premeščen v Mustafa Pašo.

Sofija, 28. oktobra. (Kor. u.) Bulgarski glavni stan se iz Stare Zagore premesti v Mustafa Pašo.

HUD BOJ ZA KOČANO.

Iz Sofije se poroča: Bulgarska armada, ki prodira po Bregalnica Dolini, je po hudem boju zavzela trg Kočano. V boju je osvojila eno poljsko baterijo, veliko patron in 100 vjetnikov. Kočana je trg v vilajetu Kosovo ob cesti, ki vodi v Stiplje.

OBLEGANJE ODRINA.

Reuterjev urad poroča 26. t. m. iz Sofije: Po zasebnih brzojavkah iz Odrina je bulgarska artiljerija že del Odrina zažgala. Bulgari so zavzeli tri utrdbe, in sicer utrdbo Laraš, kjer so vjeli 1800 Turkov, utrdbo Havaras, utrdbo Sufilar ter odrinski kolo-dvor, ki je, kakor znano, tudi utrjen. Iz Sofije se 26. t. m. poroča: Javnost sodi, da bulgarska armada ne bo Odrina po dose-danji navadi oblegala, marveč ga poizkušala s silovitimi napadi osvojiti. To sklepajo zato, ker je Odrin že popolnoma ločen od turške armade, ki so jo vrgli Bulgari iz Lozengrada, kakor tudi od tiste turške armade, ki je v okolici Dimotike koncentrirana. Sodijo, da Odrin kmalu pade.

O obleganju Odrina se danes poroča: Carigrad, 28. oktobra. Govori se, da je turški vojni minister že prevzel poveljstvo trdnjave Odrin.

Carigrad, 28. oktobra. Turški listi ne objavljajo nobenih brzojavk iz Odrina. Le »Tanin« poroča, da se položaj v Odrinu izboljšal. Nadalje »Tanin« tolaži Turke, da Bulgari ne prodirajo, marveč da utrjujejo svoje postojanke. V Carigrad je prifežalo 6000 mohamedancev iz Odrina in iz Lozengrada. Vojni poročevalci so smeli potovati iz Carigrada le do Seidlerja, nato so se pa morali vrniti v Čorlū, kjer se nahaja turški glavni stan.

BOJ PRI HASKJÖLJU.

Iz bulgarskega glavnega stanu se o boju dne 24. t. m. pri Haskjölju, v katerem so Bulgari osvojili 12 topov, 16 municijskih voz in vjeli 1100 Turkov, poroča: Zjutraj dne 24. t. m. sta korakala dva turška pehotna polka z artiljerijo iz Haskjölja proti Odrinu. Turki so marširali, ne da bi se bili zavarovali, kakor je to ob vsakem vojaškem maršu navada in tudi v turški, po pruskih častnikih izurjeni armadi, predpisano. Ko so brez skrbi marširali, jih je zapazila prednja straža neke bulgarske kolone, ki je prihajala s severa. Prišel se je boj, ki je zelo značilen. Ko so Turki mirno naprej marširali in niti slutili, kaj se kuha na njihovem desnem krilu, je bulgarski poveljnik razvrščel svojo pehoto tako, da je lahko streljal na turško kolono, ki je marširala. Bulgari so predvsem postreljali konje, ki so vozili topove in municijske vozove. Turška infanterija je poizkusila rešiti položaj in se razviti na višini, a bulgarska infanterija ji ni pustila nič časa, marveč jih je z bajoneti napadla, tako da so se morali Turki udati.

PRODIRANJE GRŠKE ARMADJE. Grki zasedli Kožani.

Atene, 28. oktobra. Generalissimus grške armade, prestolonaslednik Konstantin poroča: V soboto je grška armada zasedla Kožani, kjer se je nastanil tudi glavni stan grške armade. Prebivalci so Grke navdušeno sprejeli. V katedrali se je pela zahvalna pesem. Metropolit je prvič molil za grškega kralja in je v svoji propovedi hvalil in občudoval hrabrost grške armade.

Atene, 28. oktobra. »Agence d' Athenes« poroča: V nedeljo zjutraj je zasedla grška armada tudi okolico Kožane.

Prodiranje armade generala Sapuntzakisa.

Atene, 28. oktobra. Iz Arte poroča general Sapuntzakis: V petek je zasedla naša armada ob 5. uri 30 minut zvečer Philippades, Luross, Eleutherochori, most pri Pantanassi in Strebino. Turški vojaki beže. Grki so našli veliko municije, živil in vojnega orodja, ki so je Turki proč pometali. Vjeli smo 1 turškega častnika in 12 turških vojakov.

Turška grozodejstva v Epiru — Turki napadli Kumzade.

Atene, 28. oktobra. »Agence d' Athenes« poroča: V Makedoniji sprejema pretežno grško prebivalstvo navdušeno grško armado. Iz Epira dohajajo neprestano poročila, da turški in albanski vojaki plenijo in oplenjene vasi požigajo ter strašno prebivalce mučijo in more. V petek so Turki zažgali vas Sotira v distriktu Argyrokastronu, vasi Vaidani, Sidisda in Kova v distriktu Philiztaes, popolnoma so tudi uničili vas Kumuzades.

Carigrad, 28. oktobra. Iz Janine turško vojno ministrstvo uradno poroča: Da se zvabi sovražnik v notranjo deželo in se potem uniči, je vojna uprava nalašč pustila Kaza Luross brez vojakov. Dne 23. t. m. zvečer so Turki napadli Kumuzade in griče pri Gribovu. Griče smo vse zopet osvojili in živahno sovražnika podili.

Grška hoče obdržati osvojeno ozemlje.

Atene, 28. oktobra. Od Grkov zasedeno ozemlje se v kratkem priklopi uradno Grški. Grško časopisje izjavlja: Nemogoče je, da bi kralj sprejemal ovacije novih podanikov v Makedoniji, potem bi jih pa zopet izgubil.

Angležinje hodijo na Grško.

Atene, 28. oktobra. V Atene je došlo zelo veliko mladih Angležinj in dam iz ostale Evrope, ki strežejo ranjencem.

Sloves n sprejem grškega guvernerja na Kreti.

Atene, 28. oktobra. »Agence d' Athenes« poroča, da so generalnega guvernerja Dragumisa v Kaneji slovesno sprejeli. Dragumis ima nalogo, da izvede na Kreti volitve za grško zbornico.

Boj za Skader.

Položaj pred Skadrom.

Vojaški položaj pred Skadrom je bil v soboto 25. t. m. sledeč: Južna črnogorska skupina (general Martinović) je že zasedla griče, ki leže zahodno od Taraboša in nadvladuje turške glavne utrdbe, ki so tudi na jugu z Oblike ogrožene. Kakor hitro spravijo Črnogorci svoje 15 cm oblegovalne možnarje v primerno daljavo, Turki svojih utrdb ne bodo mogli držati, če se še tako hrabro branijo. Južno-zahodno od jezera je prodrla armada prestolonaslednika Danila do Vrdke, od katere je le 5 km do turških utrdb pri Štoju, severno od Skadra. Črnogorski težki topovi že obstreljavajo tu turške utrdbe in turški zahodni tabor. V mesto samo je padla pomotoma le ena sama bomba. Ko padeta Taraboš in Verdica, se Skader ne more več držati.

O položaju pred Skadrom in o črnogorski armadi se danes poroča:

Črnogorci se združili s Srbi.

Rjeka, 28. oktobra. Dne 25. t. m. se je združila severna črnogorska armada s srbsko pri Sjenici.

Pred Skadrom.

Rjeka, 28. oktobra. Črnogorci so se pričeli s Turki pogajati o predaji Skadra. Kralj Nikolaj je poslal v mesto parlamentarja, ki je Turkom izjavil, da je nadaljnji odpor brezuspešen in da naj se mesto uda. Dozdaj Turki niso odgovorili, dasi je mesto popolnoma ločeno od ostalega sveta.

Rjeka, 28. oktobra. V soboto se se cel dan bili pred Tarabošem boji.

Rjeka, 28. oktobra. Prestolonaslednik princ Danilo se je v petek podal pred Taraboš. V petek so operacije mirovale, ker je strašno deževalo. Dne 26. t. m. zjutraj so napravili Turki izpad. Vnel se je boj. O izidu se še ni poročalo.

Rjeka, 28. oktobra. Kralj Nikolaj se je podal v soboto na bojišče. Spremljali so ga avstrijski in laški vojaški atašeji, srbski general Atanacković in diplomatični zastopniki balkanskih držav. Tudi princ babenberški se je nahajal v kraljevem spremstvu.

× × ×

POSREDOVANJE VELEVLASTI.

London, 28. oktobra. Londonski listi poročajo, da je zdaj napočil čas, da velevlasti posredujejo. Trdi se, da se skliče v Berlinu evropska konferenca. Bulgari se zavoljo zmag ne prevzemajo.

»Mir« v Sofiji piše: »V tem slovesnem trenutku, pri tem velikanskem podjetju ne pozabimo, da so nam simpatije vseh drugih držav potrebne.«

Carigrad pred revolucijo.

TURŠKI ČASTNIKI NOČEJO NA BOJIŠČE.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Konstanc: V Carigradu so strašno pobiti. Vzdržujejo se poročila, da so bili Turki v okolici Odrina zopet premagani, dasi se o teh bojih uradno nič ne poroča. Splošno se v Carigradu sodi, da je Odrin resno v nevarnosti in da je del turške armade izgubljen. Podrobnosti niso znane. Kako da je v Carigradu položaj resen, dokazujejo sledeča danes došla brzojavna poročila:

V Carigradu so boje revolucije.

Pariz, 28. oktobra. Tukajšnjim listom se iz Carigrada poroča, da je carigradsko prebivalstvo strašno pobito in razburjeno. Privrženci odstavljenega sultana grajajo javno novi vladni način v Turčiji in delujejo nato, da Abdul Hamid zopet zasede turški prestol. Boje se, da izbruhne revolucija, če se položaj za Turke ugodno ne izprema.

Turški častniki nočejo na bojišče.

Carigrad, 28. oktobra. (Kor. u.) Ker se več častnikov noče na bojišče podati, je turško vojno ministrstvo izdalo okrožnico, v kateri grozi s kaznimi tistim častnikom, ki ne slede danim poveljem.

Turki zahtevajo, da odpotuje sultan k armadi.

Carigrad, 28. oktobra. »Ephama« zahteva, da naj sultan na bojišče odpotuje.

Dnevne novice.

+ Iz seje deželnega odbora kranjskega, dne 26. oktobra 1912. Živinorejski zvezi za kamniški politični okraj, ki priredi od 11. novembra do 22. decembra t. l. praktičen živinorejski tečaj v Komendi, se dovoli 1000 K podpore. — Za vzdrževanje kranjskega vodovoda se določi vdeleženim občinam ključ, kombiniran iz števila prebivalcev in direktnega davka, tako-le: mestna občina Kranj 58 odstotkov, občina Predoslje 14 odstotkov, občina Senčur 21 odstotkov in občina Voglje 7 odstotkov. — Za podelitev vzrejalnih podpor za teleta v Osilnici, ki se priredi letošnjo jesen, se dovoli primeren prispevek. — Živinorejski zvezi za kamniški politični okraj se dovoli 25 odstotkov k nakupnini za telice, ki jih bo kupila od živinorejske zadruge v Selcih. — Nakupi se zbirka knjig in rokopisov iz zapuščine pokojnega ces. svetnika P. pl. Radics. — Izda se okrožnica na vsa županstva, v kateri se ista opozore na določbe ubožnega zakona, po katerih mora biti v vsaki seji občinskega odbora, kadar se obravnava o ubožnih stvareh, povabljen tudi župnik dotičnega kraja. — Dalje se izda okrožnica na vse zdravstvene zastope, da naj pravočasno sestavijo in predložijo proračune. — Referentu za občinske zadeve se naroča, da s podravnateljem deželnih uradov dr. Zbašnikom interverira pri izročitvi poslov od starega novemu županu v Dol. Logatcu. — Sklene se dovoliti županom, ki se hočejo udeležiti protialkoholnega shoda zdravnikov v Ljubljani, potne stroške iz občinskih sredstev. — Ker se je vsled nejasnosti centralna vlada postavila na stališče, da ustanovitev posredovalnih uradov po občinah na Kranjskem ni obligatorna, se deželna vlada opozori, da naj nikar ne izda okrožnice na okrajna glavarstva v smislu ministrske odredbe, ker stoji deželni zastop na stališču, da so posredovalni uradi obligatorni za vsako občino in ker bo deželni odbor v tem smislu ustvaril jasnost s predlogom v deželnem zboru. — Pritožbi Ivana Kavčiča in tovarišev v Idriji proti sklepu tamošnjega občinskega odbora glede plače živilozdravnika se v toliko ugodi, da se sklep občinskega odbora o nagradi za nadzorovanje prometa z živilom v znesku 800 K razveljavi. — Pritožba Krivca in tovarišev zoper oddajo del pri klavnici na Jesenicah se kot neutemeljena zavrne. — Ker je v nekem slučaju okrožno sodišče razsodilo, da ima v zadevi ubožnega odstotka med občino in stranko razsojati okrajno sodišče, se je odposlala pritožba na drž. sodišče. — Gasilske podpore se dovolijo sledečim gasilnim društvom: Staraloka 300 K, Zg. Brnik 360 K, Sora 1000 K, Trebelno 340 K. Gasilnemu društvu Pijavagorica se dovoli 340 K brezobrestnega posojila za dobo 5 let. Prošnji gasilnih društev v Škofji Loki in v Dolu pri Ljubljani se odklonita.

+ Ali je to ljubezen do bratov? Naši liberalci so svojo ljubezen do balkanskih bratov pokazali na poseben način. V prvo vrsto so postavili svoje strankarstvo, ki je bilo bolj močno, kot spoštovanje do združenega, zmagovitega nastopa krščanskih narodov na Balkanu. Dejstvo, da so naši liberalci ob

takem času strankarsko prikrojili odbor za »Rdeči križ balkanskih držav«, kaže, da njihovo obzorje ne sega preko Šiške. Smešno je govoriti ob taki akciji o »političnem bojkotu«, ki nima z akcijo združenega krščanstva na Balkanu nič opravili. V Kranju so se ondotni liberalci postavili na vse drugo stališče kot ljubljanski magistratovi ter so šli preko »Narodovega« zmerjanja na skupno delo z našimi somišljeniki. V vojski za zmago križa na Balkanu so srbske in bolgarske stranke sklenile premirje — naši ljubljanski liberalci so pa bili, ko so tudi v teh velikih trenutkih podčrtali le svoje strankarstvo, ki je tako plitvo, da vsak pameten človek mora uvideti upravičenost in potrebo naše borbe proti njemu. **Prava ljubezen do bratov se ne izkazuje tako, kot so jo pokazali naši liberalci pri ustanovitvi odbora za »Rdeči križ balkanskih držav«!** Vse drugo, kar pišejo liberalni listi, je le proračunjeno na to, da bi to grdo točko liberalne »ljubezni« zakrili, posebno časnikiško banditstvo pa je pisanje, da smo mi »za Turke«. Večji bandit ne more biti noben Arnavt, kot človek, ki take reči piše. Mi smo omenjali le »Rdečega križa« za vse ranjence, tudi za one turške armade, kajti tudi med turško armado je mnogo kristjanov in v prsah marsikaterega Mohamedanca bije slovansko srce. . . Liberalni časnikarski arnavti na Slovenskem pa so tako izučeni, da jim je mogoče pisariti v trenutku, ko mi povdarjamo potrebo dejanj usmiljenja, da smo za »turške grozovitosti«. Vse akcije »Rdečih križev« bi imele torej le namen podpirati turške grozovitosti. Kultura je pri naših liberalcih menda res neznan pojem. Bulg. car Ferdinand ni samo pokazal zlatega srca za vse ranjence, ampak je šel še dalje. Šel je med navadne turške vjetnike, ki so bili goli in bosi, pa je zapovedal, naj se jim da obleke in obuvalo. Morda bo za to porabil ravno denar z ljubljanskega magistrata. — Taka razburjenja v liberalnih glasilih res ne razumemo. Svojo strankarsko nagoto, ki so jo naši liberalci pokazali pri ustanovitvi odbora za »Rdeči križ balkanskih držav«, ne bodo zakrivali z našo »ljubeznijo do Turkov«!

+ **Za ranjence na Balkanu** je dovolil kranjski deželni odbor znesek 3000 K.

— **Stavka v Vevčah.** Včeraj so imeli stavkujoči v Vevčah shod, na katerem je govoril dr. Iv. Šusteršič ter je poročal tajnik S. L. S. dr. Božič. Poročilo priobčimo jutri.

+ **Imenovanja.** Agrarna eleva Fr. Detter in Robert Tratnig sta imenovana za agrarna geometra.

— **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je umrl v Rožni dolini g. Josip Wiltenpart, oče deželnega nadoficijala g. Fr. Willenparta. — Zvečer je pa na Viču v gostilni g. Robežnika zadela kap g. Franjo Krisch, ki je kmalu na to umrla.

— **Človeške kosti v kleti.** Z Viča: V gostilni »Amerika« na Glincah so te dni v kleti nekaj razkopavali ter so našli na človeške kosti. Pravijo, da so kosti kake tri do štiri leta starega otroka, ki so tu počivale kakih devet let. Kako so sem prišle, bo dokazala morda preiskava.

— **Umrli** je včeraj zjutraj v ljubljanski bolnišnici dobrovski organist g. Josip Cimerman.

Ljubljanske novice.

POHOD NA CARIGRAD!

Bolgarska armada je na poti v Carigrad! Ob tem velikem dogodku bo vzbudilo splošno zanimanje predavanje g. prof. dr. J. Debeveca:

»V CARIGRAD!«

ki se, spremljano s prekrasnimi barvanimi skioptičnimi slikami, vrši jutri, v torek ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Uniona«.

Vstopnina: sedeži I. vrste 50 vin, II. vrste 30 vin., stojišča samo 10 vin.

Ij Umrli je po kratki mučni bolezni danes ob pol 11. uri dopoldne gospa Lin a Pavlovič, soproga g. J. Pavloviča, kontrolorja v prisilni delavnici.

NEMŠKI ČASTNIKI PRI TURŠKI ARTILJERIJ.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da so pripovedovali ranjeni srbski častniki, da so čuli v bitki pri Vranji nemško komando pri artiljeriji, iz česar sklepajo, da imajo Turki med seboj tudi nemške častnike.

Telefonska in brzovajna poročila.

GENERALNI NAPAD NA ODRIN SE JE ŽE ZAČEL.

Sofija, 28. oktobra. Generalni napad na Odrin se je že začel. Odrin je od treh

bulgarskih armad od vseh strani naravnost objel.

PRODIRANJE BULGAROV.

Sofija, 28. oktobra. Po zadnjih vesteh so Bulgari prodrli do Baba Eski in ustavili en turški železniški vlak, naložen z municijo.

ZAVZETJE BABA ESKIJA.

Sofija, 28. oktobra. Zavzetje Baba Eskija je velikanskega strateškega pomena, ker je s tem turški armadi povratek po železnici odrezen. Vsled tega Odrin mora pasti.

OFICIELNO BULGARSKO POROČILO O PLENU PRI LOZENGRADU.

Bukarešt, 28. oktobra. Oficielno se javlja, da so Bulgari pri Lozengradu osvojili 50 topov, med njimi 18 zastarelega zistema in 12 velikih oblegovalnih topov, vse šotore in dva aeroplana, katera so Turki preje pokvarili, da postaneta nerabna. Nadpoveljnik Mahmud Muktar paša je pustil vso svojo bagažo. Vjetnikov je nad 12.000.

SKADER PADEL?

Brindisi, 28. oktobra. Semkaj je došla Marconi-brzovajka, da se je Skader Črnogorcem že predal.

NOVI SRBSKI USPEHI IN PRODIRANJE.

(Od našega poročevalca.)
Belgrad, 28. oktobra. Sinoči so srbske čete kosovske armade zavzele Vrd in Kačaniške klance. V hudem boju je bilo ubitih 650 Arnavtov, nad 1000 je ranjenih, ostali so se raztepli ali pa bili ujeti. Srbske izgube so male. Srbi so zaplenili 15 turških topov, 4000 pušk in mnogo municije. Boji na Črnoljosi so trajali dva dni. S tem je tudi kosovski armadi odprta pot do osvojenega Skoplja.

SRBIJA ZMAGUJE NEPRENEHOMA.

Belgrad, 28. oktobra. Tretja srbska armada je zavzela Mitrovico. Zajela je veliko število popolnoma razcapanih Arnavtov. Prenesli so jih v Kumanovo, pa tu izpustili, ker so dali besedo, da se ne bore več, ker so se le prisiljeni na turški strani borili.

RUSKI CAR ČESTITAL KRALJU PETRU.

(Od našega poročevalca.)
Belgrad, 28. oktobra. Ruski car je kralju Petru brzovajno čestital na zmagi pri Kumanovu in na zavzetju Skoplja. Ta čestitka vzbuja v diplomatskih krogih silno senzacijo.

CAR FERDINAND CAR VELIKE BULGARIJE.

Berolin, 28. oktobra. »Vossische Ztg.« poroča iz Stare Zagore: Ko se je car Ferdinand pripeljal v Mustafa Pašo, ga je poslanec Kirpo pozdravil kot prvega cara Velike Bulgarije.

ZDRUŽENJE SRBSKE IN ČRNOGORSKE ARMADE.

Belgrad, 28. oktobra. Sem so došle vesti, da sta se srbska in črnogorska armada ob nepopisnem navdušenju združili v polovici Sandžaka ter se pripravljata na skupno akcijo.

GRŠKI USPEHI.

Atene, 28. oktobra. Vsi prelazi na črti od Janine so od Grkov zasedeni.

KAZEN ZA STRAHOPETCE IN POVELJNIKE.

Carigrad, 28. oktobra. Egiptovskega princa Aziz paša in guvernerja Rozengrada so tu internirali, ker ju dolže glavne krivde na porazu. 200 vojakov so zaradi strahopetnosti ustrelili. — Ekssultana so šele danes semkaj prepeljali.

RUMUNIJA MOBILIZUJE?

London, 28. oktobra. Poročevalec »Timesa« poroča, da Rumunija okoli Bukarešte in Ploestija koncentruje velike čete.

RANJENCI V BELGRADU.

Belgrad, 28. oktobra. Včeraj in danes je dospelo semkaj 1000 ranjencev.

TURKI PO TURŠKIH VESTEH ZMAGUJEJO.

Carigrad, 28. oktobra. Turški listi poročajo, da so Turki utrdbo Maraš vzhodno od Odrina zopet nazaj osvojili. Potrjena ta vest še ni.

DEMONSTRACIJA TURŠKEGA BRODOVJA PRED VARNOM.

Sofija, 28. oktobra. V soboto dopoldne sta prijadrali zopet 2 turški križarici pred Varno in sta v daljavi 17 km od pristanišča križarili.

IZDAJALČEVA SMRT.

Belgrad, 28. oktobra. Tu so ustrelili stotnika Stevana Petroviča, ki je vohunil za Turčijo.

POINCARÉS GOVORIL O ZUNANJEM POLOŽAJU.

Nantes, 28. oktobra. Tu je francoski ministrski predsednik in obnem minister za zunanje zadeve Poincarés izjavil, da obstoja v vseh vprašanih med Francijo, Rusijo in Anglijo popolno soglasje. Francija se svojima zaveznicama ne izneveri. Velevlasti se trudijo, da vojsko omeje na Balkan in bodo skušale vojski v pripravnem trenutku storiti konec.

TURČIJA PROSI POSREDOVANJA!

Carigrad, 28. oktobra. Turški ministri svet je v daljši seji sklenil sprejeti ponudeno intervencijo veseli. Zato stoji vprašanje posredovanja zdaj v prvi vrsti.

POSLANEC VITEZ POGAČNIK PRI CESARJU V AVDIJENCI.

Dunaj, 28. oktobra. Cesar je sprejel danes podpredsednika zbornice poslanca viteza Pogačnika v avdijski ter se pri njem informiral o delovanju v zbornici in brambnem odseku. Cesar je vitezu Pogačniku na njegovem delovanju kot predsedniku brambnega odseka izrazil zopet svoje posebno zadovoljstvo.

JUKIČEVI SOOBTOŽENCI.

Zagreb, 28. oktobra. V soboto ob 11. uri dopoldne se je v mali sodni dvorani tudi Jukičevim soobtožencem — vsem obenem — prečitala končna razsodba. Vrhovno sodišče je uvaževalo priziv obsojencev ter so končno obsojeni: Roman Horvat na štiri leta težke ječe, preje 6 let — Gjuro Cvijič, Avgust Cesarec, Dragutin Bublječ, Franjo Neidhardt in Kamilo Horvatin vsak na tri leta težke ječe, preje 5 let. Josipu Šaričinu je šestmesečna kazen potrjena. Vsem obsojencem se kazen šteje od dne proglasitve prve obsodbe to je od 12. avgusta. Obsojence so z brzovlakom ob pol 5. uri popoldne v spremstvu močne orožniške straže odpravili v kaznilnico v Mitrovico. Kolodvor je bil do odhoda vlada popolnoma zaseden z orožniki in ni nihče smel vanj.

BECKER NA SMRT OBSOJEN.

New York, 28. oktobra. Policijskega poročnika Beckerja, ki je zakrivil umor Rosenthala, so na smrt obsodili. Sodniki, državni pravdnik in porotniki dobivajo mnogobrojna grozilna pisma.

Herderjev

leksikon

najnovejša izdaja, popolnoma nov in prav nič rabljen, ki je stal nov 110 kron, se proda za 80 kron. Naslov se izve v upravištvu »Slovenca« pod šifro »L. O. 1910«.

Petero slavnostnih iger za orgle

Zložil Ign. Hladnik, op. 61.

Cena 2 K 40 h. Cec. V. Kat. št. 4016.

Vodja regensburške orglarske šole P. Griesbacher ocenjuje to delo: Hladniks fünfgeführte Festspiele charakterisieren sich durch form-schöne Technik durch prächtigen Fluß und zwingende Logik und zuletzt durch eine leb-hafte Harmonik, die sich mit Massigung moderner Mittel bedient und in schönem Wohlklang gipfelt. In manch kräftigen Zügen ist auch eine persönliche Note nicht zu verkennen. Den Stempel echter Krichlichkeit trägt jedes der fünf ausgedehnten Festspiele an der Stirne. Es ist kein Zweifel, daß sich das von kontrapunktischer Tüchtigkeit zeugende Werk ein-bürgern wird. 3408

Dr. Ivan Oražen
Wolfova ulica 12
ne ordinuje do preklica. 3431

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moja iskreno ljubljena soproga, gospa

Ana Zajec, roj. Verbič

danes v soboto ob pol 4. uri popoldne, po dolgi zelo mučni bolezni, večkrat previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, v starosti 53 let, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne preblage rajnice se vrši v ponedeljek 28. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Šiški št. 152 na pokopališče pri Sv. Križu, kjer se položi v lastno rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Prosi se tihega sožalja.

Sp. Šiška, dne 26. oktobra 1912.

Alojzij Zajec
veletgovec in posestnik.

3407

Rodbina Završan javlja vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani, nepozabni, dobri oče

Janez Završan

posestnik in gostilničar

po dolgi, mučni bolezni in po večkratnem prejemu svetih zakramentov danes 27. oktobra 1912 mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb v torek 29. oktobra ob 10. uri dopoldne.

Molite zanj!

Komenda, 27. oktobra 1912.

Žalujoči ostali.

3415

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja o priliki izgube mojega preljubega očeta, gospoda 3416

Jerneja Vrečarja

se tem potom najsrčneje zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem gospodu tovarnarju Polaku za naklonjeno podporo in udeležbo pri pogrebu, dalje stanovskim tovarišem pokojnega za krasni venec in sploh vsem, ki so spremlili rajnega k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1912.

Marija Vrečar.

Zadnji čas je,

da okrasite grobove svojih dragih!

3409

Vrtnar Karel Šteblaj v Ljubljani, Karlovska cesta 2 (pod »Zvonarjem«)

se priporoča za vsa tozadevna opravila. Delo okusno in ceno. — Sveži venci in šopci za vse prilike se vedno izdelu oje.

Velika izbira svežih cvetlic!

Gospodarsko društvo v Trnovem na Notranjskem išče za irgovino 3410

pomočnika

Plača po dogovoru. Želi se, da se hitro zglesi.

Kuharica

išče službe v kakem župnišču. Najraje gre v bližino mesta in trga. Naslov pri upravi »Slovenca« pod številko 3401.

Štajerske novice.

š **Hitrost vlakov južne železnice na progi Zidan most—Zagreb.** Iz Vidma se nam piše: Čudim se, da toliko časa nihče po listih ne zaropota zaradi nekaterih nezaslišanih razmer pri naši železnici, čeprav se ustno toliko zabavlja in graja. Letos smo komaj enkrat dobili en večerni vlak iz Zagreba v Zidan most, toda kakšnega; živinski vozovi so vendarle lepši in primernejši. In koliko časa jo žaga ta vlak in še trije drugi, ki si jih da južna železnica od občinstva plačevati kot osebne vlake, čeprav so najbolj navadni tovorni vlaki s par zaboji za ljudi. To je škandal! Tudi zveze niso najugodnejše; posebno jutranji vlak navzgor je zdaj prepozen, ravno ker prepočasni vozi. — Nujno potrebno je, da se takoj odločno ganejo občinski in drugi zastopi ter zahtevajo, da južna železnica odpravi te sramotne, barbarske razmere. Gosp. poslanca dr. Benkoviča pa tudi prosimo za pomoč v tej zadevi.

š **Požar** je pri Sladki gori uničil poslopja gospe Marije Šebat in posestnika Krumpaku. Zažgali so Krumpatovi otroci. Gospa Šebat ima škodo blizu 8000 K. — V nedeljo, 20. t. m., ob pol 2. uri popoldne je začelo goreti pri posestniku Matevžu Černenšaku v Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Zgorelo je vse poslopje, ves živež, orodje itd. Posestnik je bil le za neznanoto vsoto zavarovan. Zažgal je nek triletni otrok. — V Kočkem vrhu, občina Kraljevci pri Sv. Jurju ob Ščavnici, je pogorelo posestniku Klemenčiču gospodarsko poslopje z vso zalogo. Zažgal — šestleten otrok! Zavarovana vsota majhna, škoda velika! — Hud požar je uničil obširna poslopja župana in gostilničarja Habjančiča v Lešnici pri Ormožu. Zgorela je tudi živina in krma. Škoda zelo velika.

š **Poročil se je** v Hočah učitelj Vekoslav From iz St. Lenarta v Slovenskih goricah z gđc. učiteljico Liziko Zemljič iz St. Lenarta v Slovenskih goricah.

š **Požar.** Iz Šmarja pri Jelšah: Pri posestniku Mihaelu Drobne v Dvoru je izbruhnol ogenj, ki je uničil celo poslopje. Ogenj je uničil tudi vse pridelke in gospodarsko orodje. Zgorelo je tudi sedem glav goveje živine in pet svinj. Škoda znaša okrog 10.000 kron, zavarovalnina pa samo 4000 kron. Ogenj je nastal vsled tega, ker je šel Drobne zvečer s svetilko v gospodarsko poslopje. Svetilka se mu je razbila in padla v slamo, vsled česar je pričelo goreti.

š **Tatovi so vlomili** pri posestniku Krautiču v Malni pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Odnegli so 500 kron denarja ter mnogo mesa in špeha.

š **Po nepredvidnosti našel smrt.** V Lubnicah se je peljal 17 letni hlapec Jože Oprežnik z ročnim vozom na polje po deteljo. Na nekem pobočju se je vsedel na voziček, da bi se peljal navzdol. Voz pa mu je ušel navzdol in s tako silo butnil v neko drevo, da so se Oprežniku udrle prsi. Bil je takoj mrtev.

š **Razpisana učiteljska mesta.** Na štiri-razredni ljudski šoli v Leitersbergu—Karlovinu (I. krajevni razred) je razpisano mesto učitelja ali učiteljice. Prošnje do 15. novembra. — Na šestrazredni ljudski šoli v Pobrežju pri Mariboru (I. krajevni razred) je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 20. novembra. — Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Križu (III. kraj. razred) je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 15. novembra.

š **Deželni šolski svet štajerski** je v svoji zadnji seji imenoval: Učiteljsko supletinjo v Cirkovcih Marijano Požar, definitivnim učiteljicam istotam; definitivnega učitelja in provizoričnega šolskega voditelja na Polensaku Jožefa Gorupa, definitivnim nadučiteljem istotam; definitivnega učitelja pri Sv. Miklavžu pri Ormožu Franca Karbasa učiteljem na Hajdinu; definitivno učiteljico v St. Vidu pri Ptujju Ano Bezjak učiteljicam na Hajdinu; formalno učiteljico ročnih del v Šoštanju Marijo Trobej učiteljicam ročnih del za Šoštanj in Topolšico; definitivno učiteljico v St. Volfgangu v Slov. goricah Josipino Belšak učiteljicam pri Sv. Roku ob Sotli; učiteljsko supletinjo v St. Janžu pri Sp. Dravogradu Adelo Šmid, definitivnim učiteljicam istotam. — V stalni pokoj je stopil nadučitelj Ivan Kocmut v St. Urbanu pri Ptujju. — V začasni pokoj pa učiteljica Helena Jenko v St. Jakobu v Slovenskih goricah.

š **Zakup užitninskega davka v Celju.** Okrajno finančno ravnanstvo v Mariboru je razpisalo obravnavo glede zakupa užitninskega davka na meso, mošt in vino za leto 1913., po okolnosti tudi za leta 1914 in 1915, za celjski okraj in sicer za občine: Celje mesto in okolica, Sv. Lovrenc nad Prežinom, Teharje in Svetino na dne 5. novembra ob 3. uri popoldne v hotelu »Pri pošti« blizu kolodvora. Letna odkup-

ninska pavšalna vsota na vino je določena na 42.000 K in za meso pa na 17.500 kron.

š **Iz finančne službe.** Prestavljena sta finančne straže nadkomisar Martin Voh iz Celja v Maribor in finančne straže komisar Martin Kovač iz Maribora v Celje.

š **Iz finančne službe.** Prestavljen je finančni svetnik Robert Formacher iz Maribora v Bruck ob Muri.

š **Iz poštne službe.** Poštni pristav Janez Grüneis v Ptujju je imenovan za poštarja v Mörderbrugu. — Poštnim oficijantom je imenovan poštni aspirant Gvidon Goll za Celje.

š **Cestni rop.** Iz Zidanega mosta: Poštni sel Ferdinand Maroš iz Radeč se je vračal zvečer od raznašanja pošte domov. Na potu ga je s polenom napadel neki postopač in mu grozil, da ga ubije, če mu ne izroči denarja. Maroš pa ni imel pri sebi nobenega denarja, nakar se je napadalec zadovoljil z uro in verižico. Drugi dan so orožniki kot napadalca prijeli hrvaškega delavca Mihaela Šmita, katerega so zaprli.

š **Izpremembe pri južni železnici.** Prestavljeni so: Franc Urban, asistent, iz Špitale ob Milštatskem jezeru na Ponikvo; Jože Kobenc, asistent, iz Celja v Maribor (koroški kolodvor); Karol Oroszy, postajenačelnik, iz Sevnice v Brežice; Julij Ramšak, uradniški aspirant, iz Miksnica v Celje; Vladimir Urban, asistent, iz Mureka v Köflach; Rihard Matjašič, provizorični asistent, iz Trofajacha v Ljutomer; Marcel Jenčič, postajenačelnik, iz Opčine v Sevnici; Friderik Isda, revident, iz Zidanega mosta v Gradec; Karl Rehhammer, asistent, iz Puntigama v Spielfeld; Jože Černe, asistent, iz Spodnjega Dravograda v Hrastnik; Albin Knobloch, uradniški aspirant, iz Slovenske Bistrice v Branzoll, in Franc Müller, uradniški aspirant, iz Sevnice v Šmihel.

Društva.

— **Katol. izobraževalno društvo Selovodmat-Moste** priredi 3. novembra otroško igro »Snežulčica«. Predava č. g. kanonik dr. Josip Gruden. Po igri bode Vincencijeva konferenca obdorovala 56 otrok z obleko in obuvali ter perilom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Pozor! Čitaj! Rastlinski eliksir

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih rastlin in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljšo zdravilo proti vsem boleznim žolodca, črev, jeter, ledvic in vranice. Zdravi najbolj zastarele bolezni v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri, pomirjuje živce ter jači in krepi ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska. 3109 10

Prejela sem Vaše steklenice. Ker mi dobro učinkujejo, pošiljam mi še tri velike steklenice »Rastlinski eliksir«.
Františka Potočnik iz Kavče, p. Velcaje, Štajar.

3 vol. ali 12 mal. stoki. franke vsaka pošta 5:20 K
6 " " 24 " " " " " " " " " " 8:80 K
9 " " 36 " " " " " " " " " " 12:60 K
Dobiva se samo pri meni. Prosim naj se točno naslavljajo:
Lekarna pri Spasitelju, Koprivnica, Hrvatsko.

Ženitna ponudba!

Vdovec, posestnik star 44 let celozemljak z 39 orali gozda, oddaljen 1 uro od Ljubljane s štirimi neprekrbljenimi otroci, najmlajši je 12 let star želi se resno poročiti s kako mladenko ali vdovo, ki bi imela vsaj 6000 K dote. Ponudbe naj se pošiljajo na naslov »Ugodna prilika« poste restante Ljubljana VI. 2400

Sukneno blago

za moške obleke se kupi najboljše pri R. Miklauc v Ljubljani. 2933 1

Velika izbira. - Zanesljive cene. - Na zahtevo se tudi izdelovanje oblek preostebi.

Naročaito „Slovenca“.

Brzojavni naslov:
Simenc, vrtnar, Ljubljana.

Jakoba Simenca naslednik
Pavel Šimenc
umetni in trgujoči vrtnar
priporoča svojo veliko zalogo svežih
vencev in šopkov

kakor tudi vse vrste rastline za dekoracije v sobah, saonah in na grobeh.

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.
3364 5

Priporoča se domača najnovejša konfekcijska trgovina Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Sprejemajo naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.

1183 Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

DUNAJ LONDON PARIS RIM 3380

MASTIN

ki se dobiva pri vsakem trgovcu. Svetovnoznan doktorja pl. Trnkóczyja kranjski redilni in varstveni prašek za živino. Na razstavah je dobil prve medalje, od živinorejcev na tisoče zahvalnih pisem. Dobiva se po pošti, najmanj pet zavojev za 3 K 30 v.

Olimpija krema brez maščobe, lepotilo prve vrste, je najboljša in najuspešnejša sredstvo za odstranjanje vsakovrstnih kožnih napak, kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1:20, veliki lonček K 2:—.

Olimpija puder rožnat, bel in creme, daje licu svežo, in posebno sijajno mladostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Skafulja 1 K 50 v.

Pomada za rast las krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. Lonček 1 K 20 v.

Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 vin.

Mazilo zoper ozeblino. Sredstvo zoper ozeblino. — Lonček z navodlom o rabi 80 vin., tucat 8 K.

Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mesti. — Lonček z navodlom 40 vinarjev, tucat 4 K.

Lekarna Trnkóczy, zraven rotovža, v Ljubljani.
Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna tvrdka. — Preizkušeno lekarniško blago Drogerijske cene. — Mastim za živinorejce. — Telefon 190 3481

Priporoča se največja zaloga oblek

za gospode in dečke
A. Lukič
Ljubljana, Brodškova 10

Todno najnovejša konfekcija za dame in deklice.

Solidna postrežba! Nizke cene!